

ARBEIDERPARTIETS MIGRASJONSUTVALG

Sosialdemokratisk innvandrings- og integreringspolitikk

1	Innhold	
2	INNLEDNING	3
3	Innvandringen forandrer Norge	4
4	Store svingninger i antall asylsøkere	4
5	Hvorfor kommer det asylsøkere til Norge?	5
6	Norges internasjonale forpliktelser.....	5
7	Forholdet mellom innvandring og integrering	7
8	SLIK HAR SOSIALDEMOKRATIET SVART I NORDEN	7
9	MIGRASJONSUTVALGET	9
10	Vårt verdimeslige utgangspunkt.....	9
11	Utfordringer med dagens asylordning.....	10
12	En mer rettferdig og bærekraftig flyktningpolitikk	11
13	Fem initiativ for en mer rettferdig og bærekraftig flyktningpolitikk:	11
14	1.En mer rettferdig asylordning	11
15	2.Hjelp flere: en solidaritetspott for å bedre situasjonen for mennesker ... på	
16	flukt ... 15	
17	3.Ivareta barnets beste og motvirke at barn og unge legger ut på flukt.	17
18	4. Identitet og retur.....	18
19	5.Balansen mellom innvandring og integrering	19
20	MIGRASJONSUTVALGETS INNSTILLING – INTEGRERING	21
21	EN NY OG HELHETLIG INTEGRERINGSPOLITIKK	21
22	Utviklingstrekk og utfordringer	21
23	Flere i arbeid.....	21
24	Kamp mot økte forskjeller	22
25	Vårt verdimeslige utgangspunkt.....	22
26	Sterke fellesskap	22
27	Samfunnskontrakten	23
28	INTEGRERING FRA DAG 1	24
29	Kvalifisering i mottak	24
30	Reformere bosetting	25
31	Ta hele landet i bruk.....	26
32	ARBEID, KOMPETANSE OG KVALIFISERING	27
33	Kompetanselinjen	27
34	Introduksjonsprogrammet og flere i arbeid	27
35	GODE INTEGRERINGSARENAER OG STERKERE FELLESSKAP	29
36	1. Tidlig innsats	30

37	Helse og omsorg	30
38	2. Områdesatsing og trygge lokalsamfunn	31
39	3. Frivillighet og det sivile samfunn	32
40	LIKESTILLING OG SOSIAL KONTROLL	34
41	Frihet til å være seg selv	34
42	Frihet til å delta	34
43	Religiøse hodeplagg	35
44	Heldekkende ansiktsplagg	36
45	Frihet til å bryte	36
46		
47		

48 **INNLEDNING**

49 *Norge anno 1866: Utvandringen fra Norge til USA har pågått noen tiår allerede.*
50 *1866 regnes som det året masseinnvandringen for alvor kom i gang. Frem til 1913*
51 *forlot over 550.000 nordmenn Norge for å søke en bedre fremtid over Atlanteren.*

52 *Norge anno 2016: 150 år senere har Norge akkurat hatt den største økningen i*
53 *antall asylsøkere fra ett år til annet. Utviklingen i 2015 kom brått, men over lang*
54 *tid har innvandringen til Norge økt. Norge har gått fra å være et land folk reiser*
55 *fra, til å være et land folk reiser til for å søke beskyttelse, arbeid, utdanning eller*
56 *familieliv. Norge er rikere og mer mangfoldig enn noen gang.*

57 Migrasjon, at folk flytter på seg, er et av de store globale utviklingstrekkene som
58 påvirker vårt samfunn i dag. Årsakene til at folk flytter på seg er sammensatte, og
59 endrer seg over tid. Økonomisk ulikhet, konflikter og klimaendringer er blant det
60 viktigste årsakene til at folk flytter på seg. Mens noen må flykte fra sine hjem og
61 alt de eier, flytter andre for å kunne jobbe, studere eller bo med sin familie.

62 Innvandringen til Norge har gjort landet vårt mer mangfoldig. Arbeiderpartiet ser
63 på mangfoldet som grunnleggende positivt. Utveksling av erfaringer, kontakt med
64 andre land og kulturer er en styrke for Norge og for menneskene som bor her.
65 Innvandring til Norge har gitt oss en større forståelse for og mer kunnskap og
66 erfaring om andre kulturer og tradisjoner. I en stadig mer globalisert verden er det
67 et fortrinn for Norge. Det gir muligheter.

68 Innvandringstempoet og sammensetningen av innvandrere har en betydning for
69 integrering. Brochmann-utvalget påpekte at høy innvandring påvirker også tillit
70 og samhold i samfunnet, og setter den norske modellen under press. Det kreves
71 politisk vilje for å unngå at økt innvandring fører til økonomisk ulikhet og
72 verdikonflikter og kulturelle motsetninger.

73 Norge har gode forutsetninger for å håndtere innvandringen på en god måte, og
74 utnytte mulighetene i mangfoldet. Den norske modellen har gitt oss et samfunn
75 med små forskjeller og like muligheter. Det gir et sterkt samhold og høy tillit i
76 befolkningen og til myndighetene. For å bevare dette i møtet med et samfunn
77 som blir stadig mer mangfoldig er vi avhengig av et trygt samfunnsfundament og
78 å sikre høy oppslutning om politikken i befolkningen.

79 For Arbeiderpartiet er tiden inne for å løfte blikket og utvikle en ny, helhetlig
80 politikk på dette området – en politikk som svarer på de nye utfordringene vi står
81 overfor.

82

83 **Innvandringen forandrer Norge**

84 Grunnleggende sett er det fire veier for innvandring til Norge: Arbeid, asyl,
85 utdanning og familiegjening eller familieetablering. Årsaken til at
86 innvandrere kommer til Norge og hvor mange som kommer har endret seg over
87 tid. Hvordan vi innretter regelverket for hvem som kan få opphold i Norge har
88 betydning for hvordan vi innretter integreringspolitikken.

89 Ved inngangen til 2018 var nær 750 000 innvandrere registrert bosatt i Norge.
90 Dette tilsvarer om lag 14 prosent av befolkningen. I tillegg er 170 000 barn av
91 innvandrere født i Norge. Polakker utgjør den desidert største gruppen
92 innvandrere i Norge med nesten 100 000 personer. Deretter følger personer fra
93 Litauen, Sverige og Somalia som de største gruppene.

94 Mens en tredel av alle innvandrere hadde bodd i Norge i mindre enn fem år ved
95 inngangen til 2018, hadde en femdel en botid på 20 år eller mer. Det er store
96 forskjeller i botid mellom innvandrergruppene etter opprinnelsesland. Ni av ti
97 innvandrere fra Syria har bodd i Norge i mindre enn fem år, over halvparten av
98 innvandrerne fra Pakistan har bodd her i mer enn 20 år.

99 Innvandring fra Øst-Europa etter EU-utvidelsene i 2004 og 2007 er den største
100 enkeltfaktoren som har preget norsk arbeidsliv i nyere tid. Få andre land har hatt
101 en høyere innvandring målt i forhold til befolkningsstørrelsen enn Norge det siste
102 tiåret. I perioden 2004 til 2016 kom godt over 200 000 arbeidsinnvandrere til
103 Norge fra Europa – tre av fire fra EUs nye medlemsland.

104 De siste par årene har flukt som innvandringsgrunn gått opp, mens
105 arbeidsinnvandringen har gått ned. Asylstrømmen til Europa høsten 2015 brakte
106 mange flyktninger fra Syria til Norge og gjorde flukt til den nest største
107 innvandringsgrunnen. Familieinnvandrere var med knapp margin den største
108 gruppen i 2016.

109 Effektene av migrasjon er sammensatte og debattene rundt håndtering av
110 migrasjonen blir stadig mer polariserte. I Europa har migrasjon blitt en av sakene
111 som opptar folk mest. Etter migrasjonskrisen i 2015 går debattene høyt i Europa
112 og Norden om hvordan politikken bør innrettes slik at 2015 ikke skjer igjen.

113

114 **Store svingninger i antall asylsøkere**

115 Rundt 220.000 innvandrere har fluktbakgrunn. Disse utgjør 4,1 prosent av landets
116 befolkning. Asylankomstene varierer mye fra år til år, med bare 1.500 i 1995 til en
117 topp med rundt 17.000 i 2009 og et rekordhøyt antall, over 30.000 under
118 migrasjonskrisen i 2015. I 2017 var tallet nede på om lag 3.500. Det hersker
119 fortsatt stor usikkerhet om videre utvikling av migrasjonstrendene.

120 Asylstrømmen har endret karakter etter migrasjonskrisen i 2015. De fleste som
121 kommer som asylsøkere til Europa i dag er ifølge FN økonomiske migranter. Afrika
122 opplever en kraftig befolkningsvekst. I kombinasjon med bedre muligheter for å
123 emigrere, vil dette potensielt bidra til å øke migrasjonspresset på Europa i

124 fremtiden. Nye konfliktsituasjoner og klimaproblemer kan også bidra til å skape
125 nye «migrasjonskriser» i Europa i fremtiden.

126

127 **Hvorfor kommer det asylsøkere til Norge?**

128 Norge er et godt land å bo i. At vi er et trygt land og har gode muligheter for
129 utdanning og arbeid og gode velferdsordninger, gjør Norge til et attraktivt land for
130 asylsøkere.

131 Asylsøkere er en blandet gruppe. Noen trenger beskyttelse mot forfølgelse, andre
132 søker etter bedre fremtidsmuligheter utenfor hjemlandet. De individuelle
133 årsakene bak asylmigrasjonen til Europa og Norge kan være sammensatte, men
134 helt sentralt er inntektsgapet mellom fattige og rike land. Det er særlig
135 velferdsstater i Vest-Europa som er attraktive for asylmigrasjon og påfølgende
136 familiemigrasjon. Det foregår også en del tvungen migrasjon som følge av krig og
137 konflikt. Krigsflyktninger søker normalt tilflukt i nærområder, men noen av dem
138 drar videre til enkelte vest-europeiske land som gir bedre framtidsutsikter.
139 Sekundær migrasjon av syriske krigsflyktninger fra nærområder er et eksempel på
140 dette. Blant de store gruppene som benytter retten til å søke om asyl i Europa
141 finnes det også flyktninger som er utsatt for individuell basert forfølgelse på
142 grunn av sine politiske aktiviteter, for eksempel. Kriteriene for opphold og hvilke
143 rettigheter asylsøkere, flyktninger og familieinnvandrere har, er blant faktorene
144 som spiller inn når asylsøkere velger destinasjonsland.

145

146 **Norges internasjonale forpliktelser**

147 For et lite land som Norge er det en fordel med brede internasjonale avtaler som
148 danner grunnlag for felles regelverk og praksis. Norge er bundet av en rekke
149 konvensjoner og avtaler som setter rammene for innvandringspolitikken.

150 Gjennom EØS-avtalen er Norge fullt integrert i EUs felles arbeidsmarked, med
151 over 250 millioner personer. Innenfor dette markedet kan borgere fritt søke
152 arbeid, med de samme rettigheter og tilgang til sosiale ytelser som vertslandets
153 egne borgere. Retten til fri bevegelse gjelder også virksomheter og deres ansatte
154 som yter tjenester over landegrensene.

155 Retten til asyl ble først formulert i Verdenserklæringen om menneskerettigheter i
156 1948. I artikkel 14 heter det: «Enhver har rett til i andre land å søke og ta imot asyl
157 mot forfølgelse.» Flyktningkonvensjonen av 1951 definerer som flyktning enhver
158 person som har flyktet fra sitt land og har en «velbegrunnet frykt for forfølgelse på
159 grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk overbevisning eller medlemskap i en
160 bestemt sosial gruppe, og som ikke er i stand til, eller, på grunn av slik frykt, ikke
161 villig til å påberope seg sitt lands beskyttelse» (artikkel 1 A).

162

163 Det sentrale i Flyktningkonvensjonen er at den definerer hvem som har rett til å
164 bli anerkjent som flyktning og stadfester et forbud mot å sende en flyktning til et

165 sted der vedkommende risikerer forfølgelse. Dette forbudet, som er formulert i
166 artikkel 33, er i fagterminologien kjent som «non-refoulement-prinsippet».

167 Dette prinsippet innebærer en klar forpliktelse for staten. En person som blir
168 anerkjent som flyktning, har ikke krav på opphold, men det er likevel forbudt å
169 sende vedkommende til et sted vedkommende risikerer å bli drept, torturert eller
170 utsatt for andre alvorlige overgrep. I praksis betyr dette at man gir
171 oppholdstillatelse, i hvert fall så lenge risikoen ved retur fortsatt er gjeldende.

172 Ikke alle asylsøkere har rett til å få sin sak realitetsbehandlet i Norge. Prinsippet
173 er at man skal søke om asyl i det første trygge landet man kommer til. Med tanke
174 på Norges geografiske beliggenhet er det svært få asylsøkere som kommer til
175 Norge direkte fra sine hjemland eller fra områder der deres liv eller frihet er truet.
176 Ofte har de vært innom trygge land både utenfor og innenfor Europa, der de i
177 henhold til Flyktningkonvensjonen umiddelbart hadde plikt til å fremstille seg for
178 myndighetene.

179

180 Første asylland-prinsippet er inkorporert i Dublin-forordningen, men denne
181 gjelder bare innad i Schengen. EU-landene anses som regel for å være trygge
182 land man kan henvise asylsøkere tilbake til uten å behandle deres
183 beskyttelsesbehov. Det er folkerettslig mulig for EU og Norge å henvise
184 asylsøkere til trygge tredjeland, utenfor Schengen, slik tilfellet er med EUs avtale
185 med Tyrkia. En viktig forutsetning for slike avtaler er at de aktuelle landene er
186 trygge for flyktninger og ikke sender dem videre til forfølgelse.

187

188 I tillegg til Flyktningkonvensjonen blir også andre konvensjoner anvendt i
189 vurderingen av asylsaker. Det mest relevante er artikkel 3 i Den europeiske
190 menneskerettighetskonvensjonen (EMK) som forbyr «tortur og annen
191 grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff». Artikkel 8
192 som ivaretar «retten til familieliv» er mest relevant i familieinnvandringsaker.
193 Siden EMK er blitt en sentral rettskilde også i asylsaker, har Den europeiske
194 menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg (EMD) i praksis fungert som en
195 asyldomstol i Europa. Domsavgjørelsen fra denne domstolen er viktige rettskilder
196 i asylsaker. Barnekonvensjonen er også en viktig rettskilde i asylsaker. Den
197 forplikter Norge til å vurdere barnets beste (art. 3) og sikre at barn blir hørt i
198 forbindelse med saker som berører dem (art. 12).

199

200 Konvensjonene forplikter ikke Norge til å gi flyktninger varig oppholdstillatelse
201 eller til å realitetsbehandle søknadene til asylsøkere som beviselig har kommet til
202 Norge via trygge land der de kan få beskyttelse. Samtidig kan vi ikke sende en
203 flyktning direkte eller indirekte tilbake til forfølgelse. For å hindre at dette skal
204 skje må vi ha gode rettssikkerhetsstandarder på plass. Saker som omhandler barn
205 skal behandles i tråd med bestemmelsene i Barnekonvensjonen.

206

207 **Forholdet mellom innvandring og integrering**

208 Innvandring har gjort Norge til et mer mangfoldig samfunn. Det gjør vårt samfunn
209 rikere. Innvandring kan også bidra til å skape mer innovasjon og er et
210 konkurransefortrinn for Norge. Bedrifter som ansetter innvandrere har bedre
211 forutsetninger når de samarbeider mer internasjonalt og er mer innovative. Slik
212 kan innvandring bidra til nyskaping i norsk arbeidsliv.

213 Den norske modellen gjør at Norge har et godt utgangspunkt for å utnytte
214 mulighetene som innvandringen fører med seg og til å håndtere utfordringene.
215 Høy yrkesdeltagelse, lik tilgang til utdanning og gode velferdsordninger bidrar til
216 et samfunn med små forskjeller og like muligheter. Det styrker også tilliten i
217 samfunnet, mellom mennesker og til myndighetene. For å bevare denne tilliten i
218 samfunnet, og opprettholde den norske modellen, kreves det først og fremst at vi
219 reduserer forskjeller og sikrer muligheter for deltagelse i arbeidslivet og
220 samfunnet.

221 Økt innvandring stiller vår samfunnsmodell overfor noe særskilte utfordringer. De
222 nyere utvandringslandene i Øst-Europa er preget av betydelig lavere lønns- og
223 velferdsnivå enn Norge, noe som har medført utfordringer knyttet til sosial
224 dumping, useriøse aktører og arbeidslivskriminalitet.

225 Også innvandrere fra land utenfor EØS-området stiller gjennomsnittlig svakere på
226 arbeidsmarkedet enn befolkningen ellers. Dette har blant annet sammenheng
227 med særskilte utfordringer knyttet til helse, språk og annen kompetanse. Andelen
228 sysselsatte er lavest blant innvandrere fra Afrika, med bare 45 pst. i jobb. Til
229 sammenligning er 66 pst. av hele befolkningen i arbeidsdyktig alder sysselsatt.

230 Uten en aktiv arbeidsmarkedspolitikk, styrking av det organiserte arbeidslivet og
231 å prioritere kompetanseheving høyt, vil økt innvandring øke forskjellene og legge
232 press på den norske arbeidslivs- og samfunnsmodellen som preges av høy tillit,
233 høy produktivitet og lavt konfliktnivå. For Arbeiderpartiet er det derfor avgjørende
234 at innvandrings-, integrerings- og arbeidsmarkedspolitikken ses i sammenheng.

235 Brochmann II utvalget fremhevet at høy innvandring av personer med små
236 muligheter for selvforsørgelse legger press på den norske modellen. Det er
237 avgjørende med kontrollert innvandringen som er tilpasset evnen til å integrere,
238 og at innvandrere som kommer til Norge får mulighet til å delta i samfunnet
239 dersom den norske modellen skal opprettholdes. Dersom vi ikke lykkes med
240 dette risikerer vi at oppslutningen om modellen svekkes.

241 **SLIK HAR SOSIALDEMOKRATIET SVART I NORDEN**

242 **Sosialdemokratene i Sverige:** I 2015 tok Sverige imot ca. 160.000 asylsøkere,
243 nesten 35.000 av disse var enslige mindreårige asylsøkere. Kapasiteten var mer
244 enn sprengt. De innførte grensekontroll og strammet inn på en rekke områder
245 fordi Sverige trengte «et pusterom». Stefan Löfvens regjering har kommet med
246 nye innstramminger i 2018. Fra å ha en av de mest liberale praksisene i Europa

247 har de nå en uttalt praksis om å ligge på EUs minimumsnivå når det gjelder
248 innvilgelse av beskyttelse til asylsøkere. Blant annet innebærer de nye reglene
249 utstrakt bruk av midlertidige tillatelser. De skal ikke ta imot en uforholdsmessig
250 stor andel av asylsøkere som kommer til Europa, og ikke ha en praksis som er mer
251 liberal enn andre europeiske land.

252

253 **Socialdemokratiet i Danmark:** Socialdemokratiet i Danmark har jobbet lenge med
254 å utvikle en helhetlig innvandrings- og integreringspolitikk. Resultatet er
255 publisert i februar 2018 i form av et hefte (manifest) som bærer tittelen
256 «Rettferdig og realistisk – en udlændingspolitik der samler Danmark». Den
257 viktigste endringen er å fjerne muligheten til å søke asyl på dansk jord og
258 opprettelse av mottakssenter utenfor Europa der asylsøkerne oppholder seg
259 mens saken er til behandling. Dersom de får status som flyktninger, skal de gis
260 beskyttelse i en FN leir eller lokalt i landet der mottakssenteret ligger. Samtidig
261 tar Danmark mot et (ikke bestemt) antall kvoteflyktninger. Forslaget innebærer
262 også et tak på hvor mange ikke-vestlige innvandrere Danmark skal ta imot hvert
263 år. I tillegg vil de ha en omfattende reform av utviklingshjelpen og oppgjør med
264 parallellsamfunn. Socialdemokratiet støtter også de fleste forslagene som
265 Venstre-regjeringen legger frem, inkludert mye av det som ligger i den såkalte
266 «Ghettoplanen».

267

268 **Arbeiderpartiet i Norge:**

269 Arbeiderpartiets innvandringspolitikk har alltid vært tilpasset den aktuelle
270 politiske og internasjonale situasjonen. Vi har tatt initiativ til å bistå flyktninger fra
271 krig og nød når det har vært særlig behov, og bidratt til innstramminger for å sikre
272 kontroll ved grensene. Hovedlinjen har vært en «kontrollert og begrenset
273 innvandringspolitikk». I Arbeiderpartiets program heter det at vi fører en «streng,
274 rettferdig og human» asylpolitikk.

275

276 Arbeiderpartiet var en del av asylforliket og støttet de fleste av innstrammingerne i
277 kjølvannet av migrasjonskrisen i 2015. I partiprogrammet for 2017-2021 heter det
278 følgende:

279 «Vår politikk er basert på menneskerettighetene og flyktningkonvensjonen.
280 Samtidig vil vi ta initiativ til en gjennomgang av internasjonale konvensjoner for at
281 disse bedre kan tilpasses vår tids flyktningssituasjon. Kvoteflyktninger er den
282 sikreste og mest rettferdige ordningen for å sikre mottak av mennesker som skal
283 ha varig beskyttelse. Antallet kvoteflyktninger må til enhver tid vurderes opp mot
284 anbefalingene fra FN, mot hvor mange asylsøkere som kommer til landet, og
285 mulighetene for rask og god integrering i Norge.»

286 I 2018 ble vårt Migrasjonsutvalg satt ned for å utvikle en mer helhetlig og
287 bærekraftig migrasjonspolitikk. Et sentralt element i mandatet er å se innvandring
288 og integrering i sammenheng.

289 **EN MER RETTFERDIG OG BÆREKRAFTIG ASYLORDNING**

290 **Vårt verdimeslige utgangspunkt**

291 Arbeiderpartiet er en del av en internasjonal solidaritetsbevegelse. Norge har
292 ansvar for å hjelpe mennesker som flykter fra krig og forfølgelse. Vår asyl- og
293 innvandringspolitikk skal bygge på våre grunnleggende verdier og internasjonale
294 forpliktelser. Vårt utgangspunkt er at det er mulig å bevare velferdsstaten uten å
295 prioritere vekk solidaritet med flyktninger ute i verden.

296 En hovedoppgave for et sosialdemokratisk parti er å forstå utfordringene folk
297 opplever i sin hverdag og komme med gode løsninger basert på våre verdier.

298 Vi ser på mangfoldet som grunnleggende positivt. De samfunnene som lykkes
299 best med integrering og inkludering vil lykkes best i sin økonomiske, sosiale og
300 politiske utvikling.

301 Våre svar skal være tuftet på våre verdier: frihet, likhet og solidaritet. De skal
302 bygge på vårt samfunnsfundament, utviklet over lang tid og gjelde for alle som
303 bor i Norge: demokrati, rettsstat, universelle menneskerettigheter, yringsfrihet,
304 likestilling og likeverd. Dette fundamentet har gitt oss sterke fellesskap, og økt
305 frihet til enkeltmennesket, et samfunn preget av små forskjeller, like muligheter
306 og høy tillit i befolkningen.

307 For Arbeiderpartiet er det viktig at vi har en asyl- og innvandringspolitikk som er
308 tuftet på vårt samfunnsfundament og som ivaretar den norske samfunnsmodellen
309 med små forskjeller og like muligheter, høy tillit og sterkt samhold. Det stiller
310 store krav til de politiske løsningene, en styrt innvandring som er rettferdig og
311 bærekraftig og til måten vi omtaler utfordringene og mulighetene som ligger i
312 økte innvandring. Det er viktig å sikre at det er bred oppslutning om asyl- og
313 innvandringspolitikken - at vi har en politikk som samler Norge.

314 Arbeiderpartiet vil videreføre en streng, rettferdig og human asyl- og
315 flyktningpolitikk. Den skal ha beskyttelse som mål, ikke varig migrasjon og
316 folkeforflytninger. Vi ønsker en mer kontrollert innvandring gjennom en helhetlig
317 politikk som er mer rettferdig, mer human og mer bærekraftig for det norske
318 samfunnet. Vår politikk skal gjøre oss i stand til å håndtere fremtidige situasjoner
319 med store økninger i antall migranter til Europa og bidra til en kontrollert og
320 forutsigbar innvandring til Norge. Dette skal både sikre beskyttelse i Norge til de
321 som er forfulgt og bedre tilgang til beskyttelse og humanitær assistanse regionalt
322 gjennom bedre samarbeid med land i regionen. Fortsatt er det sånn at de fleste
323 flyktninger holder til i landene nært der konfliktene eller regimene de flykter fra
324 er. Mange av disse nabolandene er blant de minst utviklede i verden. Den
325 viktigste innsatsen for verdens flyktninger gjøres derfor ikke i Norge, men der
326 flyktningene befinner seg.

327 **Utfordringer med dagens asylordning**

328 I dag er over 65 millioner mennesker på flukt. 25 millioner av disse er utenfor sitt
329 eget land. 17.2 millioner flyktninger i verden er under UNHCRs mandat. I tillegg er
330 over 5 millioner palestinske flyktninger under UNRWAs mandat og omfattes ikke
331 av Flyktningkonvensjonen. Det store flertallet av disse er i nabolandene eller
332 nærområdene til sine hjemland. Målet er å gi beskyttelse til de som er forfulgt og
333 bidra til å hjelpe flere i landene der det er flest flyktninger i dag.

334 Dagens asylordning er ikke tilpasset dagen situasjon. Vi trenger ordninger som
335 prioriterer å gi beskyttelse til de som er individuelt forfulgt, yter humanitær
336 bistand der nøden og behovet er størst og bidrar til utvikling og vekst i land der
337 mange av de økonomiske migrantene kommer fra.

338 Retten til å søke asyl, beskyttelse fra forfølgelse, er en grunnleggende
339 menneskerettighet. Dagens asylordning har over tid utviklet seg til å i større grad
340 bli brukt til å gi opphold til grupper på humanitært grunnlag fremfor beskyttelse til
341 personer som er forfulgt på individuelt grunnlag. I tillegg brukes mye ressurser på
342 personer som ikke har beskyttelsesbehov, blant annet som følge av irregulær
343 migrasjon. I 2015 førte dette hele asylinstituttet til bristepunktet da
344 asylankomstene økte dramatisk. Vi må erkjenne at dagens system verken ivaretar
345 retten til beskyttelse for de som er på flukt, grunnleggende humanitære
346 prinsipper og -rett eller statenes rett til å styre innvandringen. For å bevare
347 asylinstituttet slik at det er i stand til å gi beskyttelse til de som er forfulgt trenger
348 vi en ny asylordning som er bedre tilpasset vår tid.

349

350 *Dagens asylordning er inhuman.* Fluktrutene til Europa er i stor grad kontrollert av
351 menneskesmugling. Tall fra FNs høykommissær for flyktninger viser at over
352 15.500 migranter druknet i Middelhavet i årene mellom 2014 og 2017.
353 Middelhavet blir omtalt som en massegrav. Asylreisene er svært farlige og
354 traumatiserende, spesielt for barn og unge. Mange av de som overlever reisen,
355 blir sittende lenge i mottak, lever uten lovlig opphold eller blir returnert til en
356 vanskeligere situasjon enn i utgangspunktet. For de fleste migranter er det få
357 lovlige og trygge alternativer dersom de ønsker seg til Europa. Kapasiteten til å ta
358 imot flyktninger i nabolandene og i UNHCR regi er sprengt mange steder.

359 *Dagens asylordning er urettferdig.* Retten til å søke asyl ved grensen forutsetter
360 som regel menneskesmugling, noe som understøtter organisert kriminalitet. Ofte
361 er det kun de som har ressurser til å betale menneskesmuglere som får søke om
362 asyl. Ressursene Europa bruker på dem som ikke oppfyller kriteriene for
363 beskyttelse, står ikke i forhold til ressursene som brukes på reelle flyktninger
364 utenfor Europa.

365 *Dagens asylordning er ikke bærekraftig.* Erfaringene fra 2015 viste at systemet i
366 Europa mer eller mindre brøt sammen. Interessen for å benytte seg av asylretten
367 er langt større enn kapasiteten eller evnen og viljen til å ta imot. Det er svært

368 ressurskrevende å returnere de som får avslag. Den langsiktige demografiske
369 utviklingen i de mest fattige landene i verden tilsier at det vil komme
370 migrasjonspress på Europa også i fremtiden.

371 **En mer rettferdig og bærekraftig flyktningpolitikk**

372 *Beskyttelse fra individuell forfølgelse og styrket humanitær bistand for flyktninger*
373 En ny helhetlig ordning skal være bedre tilpasset vår tid; mer rettferdig, mer
374 human og mer bærekraftig. Den skal ha beskyttelse som mål, ikke varig migrasjon
375 og folkeforflytninger.

376 Dersom asylinstituttet skal være i stand til å gi beskyttelse til personer som
377 flykter fra individuell forfølgelse også i fremtiden, må vi ha en mer rettferdig
378 asylordning som sikrer flere beskyttelse i det første trygge landet de kommer til,
379 hjelper flere gjennom kvoteflyktningsordningen, bekjemper årsaker til at
380 mennesker legger ut på flukt og skiller klarere mellom konvensjonsflyktninger og
381 subsidiær beskyttelse.

382
383 Vår politikk skal gjøre oss i stand til å håndtere fremtidige situasjoner med store
384 økninger i antall migranter til Europa og bidra til en kontrollert og forutsigbar
385 innvandring til Norge.

386 Asyl- og flyktningpolitikken kan aldri bli et verktøy for å ta hånd om store
387 folkeforflytninger på grunn av krig, klimaendringer og økte forskjeller. Det løses
388 gjennom et bredt internasjonalt samarbeid. Vår politikk skal både sikre
389 beskyttelse til de som er forfulgt og bedre tilgang til beskyttelse og humanitær
390 assistanse regionalt gjennom samarbeid med land i regionen. Den viktigste
391 innsatsen for verdens flyktninger gjøres ikke i Norge, men der flyktningene
392 befinner seg og behovet for hjelp er størst.

393 **Fem initiativ for en mer rettferdig og bærekraftig flyktningpolitikk:**

- 394 1. En mer rettferdig asylordning
- 395 2. Solidaritetspott for mottakerland: Bruke bistandspolitikken for å sikre
396 bedre beskyttelse, bedre integrering og tryggere retur av flyktninger.
- 397 3. Ivareta barnets beste og motvirke at barn og unge legger ut på flukt.
- 398 4. Tydeligere krav til identitet og en mer effektiv returpolitikk
- 399 5. En innvandringspolitikk som fremmer integrering
- 400

401 **1. En mer rettferdig asylordning - fra asylsøknader ved grensen til** 402 **varige løsninger i regionen og kvoteordninger**

403 Dersom asylinstituttet skal være i stand til å gi slik beskyttelse i fremtiden, må det
404 endres slik at den prioriterer personer som flykter fra individuell forfølgelse.
405 Arbeiderpartiets migrasjonsutvalg foreslår en mer rettferdig asylordning, som skal
406 redusere antallet asylsøknader ved grensen, ta i mot kvoteflyktninger og hjelpe
407 flere gjennom humanitær bistand.
408

409 Hensynet til flyktningene er det sentrale i en ny ordning. Norge skal overholde
410 sine internasjonale forpliktelser. Mennesker som er forfulgt skal kunne få
411 tryggere tilgang til beskyttelse. Mennesker rammet av krig og nød eller
412 naturkatastrofer, men som ikke er individuelt forfulgt av grunner som er nevnt i
413 flyktningkonvensjonen, skal først og fremst hjelpes gjennom å styrke det
414 humanitære arbeidet regionalt. Samtidig skal vi ta i mot flere flyktninger
415 gjennomFNs ordning med kvoteflyktninger.
416

417 *Effektiv bekjempelse av irregulær migrasjon*

418 Arbeiderpartiet er positive til et felles internasjonalt regelverk og praksis for
419 flyktninger som kommer til Europa. Det er forutsigbart og rettferdig for
420 flyktningene, gir stater bedre mulighet til å ha kontroll ved grensene og er i seg
421 selv samlende på et område som i dag splitter og er svært polariserende.
422 Arbeiderpartiet vil arbeide internasjonalt for å få på plass et felles regelverk og
423 praksis som er i tråd med våre forslag om en mer rettferdig, mer human og mer
424 bærekraftig asylordning.

425 Utvalget vil:

- 426 • At Norge skal aktivt søke samarbeid med avsender- og transittland for å
427 sikre bedre håndtering av migrasjonsutfordringer.
- 428 • Jobbe aktivt i EU og med våre nordiske naboer for å inngå flere
429 migrasjonsavtaler.
- 430 • Asylsøkere skal kunne henvises til trygge land i og utenfor Europa så lenge
431 deres behov for beskyttelse blir godt ivaretatt.
- 432 • Bedre samarbeidsavtaler med tredjeland slik at dagens hjemmel for dette
433 brukes mer aktivt.
- 434 • Alle avtaler skal bygge på prinsippet om «non-refoulement». Asylsøkere
435 skal ikke returneres til land der de risikerer forfølgelse, og rettsikkerheten
436 skal ivaretas.
- 437 • Dersom første asylland-regelen ikke lar seg gjennomføre, skal
438 asylsøknader fremmet i Norge behandles i Norge.
- 439 • Dersom det kommer i stand en avtale på nordisk eller europeisk nivå som
440 åpner for å behandle asylsøknader i tredjeland utenfor EU, vil
441 Arbeiderpartiet at Norge vurdere å tilslutte seg denne dersom følgende
442 kriterier ligger til grunn.
 - 443 ○ Avtalen skal være i tråd med internasjonale konvensjoner og i
444 overensstemmelse med våre menneskerettslige forpliktelser
 - 445 ○ Rettsikkerheten til asylsøkerne skal ivaretas.
 - 446 ○ Avtalen skal bidra til å redusere omfanget av migranter som tar en
447 livsfarlig reise over til Europa og frigjøre ressurser for økt humanitær
448 bistand og kvoteflyktninger.

- 449 • Dersom EU blir enige om en byrdefordelingsmekanisme som innebærer at
450 asylinnvandring reguleres og irregulær migrasjon kontrolleres bedre enn i
451 dag, er vårt utgangspunkt at Norge bør være en del av dette, da det er i vår
452 interesse å støtte oppunder en felles europeisk politikk.
- 453 • Norge bør derfor delta i oppfølgingen av EUs asylavtale og bidra aktivt med
454 ressurser, som for eksempel finansiell støtte og faglig ekspertise.
- 455 • Dersom et betydelig antall land i EU frivillig inngår i den skisserte
456 byrdefordelingsmekanismen, bør Norge delta, forutsatt at vi beholder
457 nasjonal råderett og kontroll. Norges hovedprioritet skal likevel være
458 kvoteflyktninger gjennom FN-systemet.
- 459 • Bedre samarbeidsavtaler med tredjeland slik at dagens hjemmel for dette
460 brukes mer aktivt.
- 461 • Alle avtaler skal bygge på prinsippet om «non-refoulement». Asylsøkere
462 skal ikke returneres til land der de risikerer forfølgelse, og rettsikkerheten
463 skal ivaretas.
- 464 • Dersom første asylland-regelen ikke lar seg gjennomføre, skal
465 asylsøknader fremmet i Norge behandles i Norge.

466 *Forhindre at flere legger ut på en farlig flukt*

467 Årsakene til mennesker legger ut på flukt er sammensatte. Den økende
468 migrasjonen og antall mennesker på flukt de siste årene skyldes blant annet krig
469 og konflikt, men også ustabile regimer med svak økonomisk utvikling og mangel
470 på utvikling. Ustabile regimer og sårbare stater kan heller ikke effektivt slå ned på
471 menneskesmuglere. Derfor er arbeidet med å styrke sårbare stater, fred- og
472 forsoningsarbeid og langsiktig utviklingshjelp viktig for å forhindre at flere legger
473 ut på en farlig reise.

- 474
- 475 • Styrke fred og forsoningsarbeidet.
 - 476 • Øke innsatsen for å hjelpe sårbare stater.
 - 477 • Styrke humanitær- og utviklingsbistand overfor sårbare stater og bidra til å
478 sette disse bedre i stand til selv å ivareta egne innbyggers sikkerhet og
479 velferd.
 - 480 • Styrke innsatsen mot menneskehandel og kriminelle nettverk som utnytter
481 flyktninger.
 - 482 • Styrke utviklingsarbeidet, gjennom blant annet en solidaritetspott for
483 flyktninger.

484 *Et klarere skille mellom hvem som får konvensjonsstatus og subsidiær 485 beskyttelse*

486 Flyktningkonvensjonen skiller klart mellom personer som er individuelt forfulgte
487 på grunn av rase, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe
488 eller på grunn av politisk oppfatning og tilfeldige ofre for krig og konflikt. Vi vil
489 innføre et klarere skille mellom beskyttelse til de som er individuelt forfulgt
490 (konvensjonsflyktninger) og prioritere humanitær hjelp og støtte til de som flykter
491 fra en vanskelig situasjon i hjemlandet. Dette er i tråd med den opprinnelige
492 tanken bak FNs flyktningkonvensjon og bygger på en grunnleggende
493 solidaritetstanke: at vi skal hjelpe dem som trenger det mest, først.

494

495 En reform av asylordningen må også innebære at krigsflyktninger i større grad kan
496 leve verdige liv i landet de først flykter til, nærmere sitt hjemland. Det vil også
497 føre til at de i større grad kan bidra i gjenoppbyggingsfasen i hjemlandet.

498 Det krever at verdenssamfunnet stiller opp når kriser oppstår og at virkemidlene i
499 større grad rettes inn mot deltakelse i samfunnet og rettigheter i nabolandene.
500 Ved varige konflikter uten utsikt til retur til hjemlandet, må verdenssamfunnet
501 forplikte seg til å ta imot flere kvoteflyktninger.

502 *Hjelp flere gjennom kvoteordningen*

503 De fleste flyktninger befinner seg i nabolandene og regionen til hjemlandet sitt.
504 Det er behov for å styrke land i nærområdene slik at de er bedre i stand til å
505 ivareta flyktningenes rettigheter. Dette innebærer en styrking av humanitær
506 bistand og utviklingshjelp til landene nært der nøden og konfliktene er størst, og
507 som i dag tar imot flest flyktninger, og en økning i antallet kvoteflyktninger til
508 Norge.

509

510 Kvoteflyktninger er den tryggeste og mest rettferdige ordningen for å sikre
511 mottak av mennesker som skal ha varig beskyttelse. Ved en dreining fra
512 asylankomster på grensen til kvoteflyktninger skal behovet for hjelp,
513 kommunenes kapasitet til å drive godt integreringsarbeid og forutsigbarhet ligge
514 til grunn for det totale antallet vi tar imot til Norge.

515 Arbeiderpartiet har som politisk ambisjon å øke antallet kvoteflyktninger som
516 kommer til Norge. For å sikre forutsigbarhet for kommuner og lokalsamfunn som
517 har ansvar for integreringen, vil vi starte en prosess mellom stat og kommune
518 med mål om å identifisere hvor mange norske kommuner kan bosette årlig.
519 Asylankomster, antallet kvoteflyktninger og familiegjenforening med flyktninger
520 skal ses i sammenheng. Familieinnvandring for kvoteflyktningene skal være
521 avklart før de kommer til Norge. Kommunene skal vite hvor mange flyktninger de
522 skal ta imot årlig over tid. En forutsetning for dette er lave asylankomster ved
523 grensen. Dersom asylankomstene er lavere en periode, så skal antallet
524 kvoteflyktninger økes – og omvendt dersom asylankomstene øker, så skal
525 antallet kvoteflyktninger reduseres.

526 Antallet skal settes på bakgrunn av forhandlinger mellom regjeringen og
527 kommunene. Vi skal samarbeide med kommune-Norge for å sikre
528 integreringsevne og forutsigbarhet i det lokale integreringsarbeidet slik at
529 integreringen kan starte fra dag en. Vi skal samarbeide med UNHCR og vi skal vi
530 ta imot flere kvoteflyktninger enn vi gjør i dag. Vi vil særlig prioritere sårbare
531 grupper.

532

533 *Avklare status til de som er i Norge*

534 Ved overgang til en ny ordning må status til de som allerede er i Norge avklares
535 raskt og effektivt. Det innebærer en rask og sikker saksbehandling og effektiv
536 retur av de som får avslag.

- 537 • En dreining av flyktningpolitikken med flere kvoteflyktninger fremfor
538 asylsøknader ved grensen

539

540 **2. 2. Hjelpe flere: en solidaritetspott for å bedre situasjonen for** 541 **mennesker på flukt**

542 Det er nabolandene i konfliktregioner som mottar det største antallet flyktninger
543 og det er der behovet for hjelp er størst. Samtidig er det en ekstrem
544 skjevfordeling i ressursbruken for verdens flyktninger. Utrekninger har vist at for
545 hver krone europeiske land i dag brukes til hjelp for flyktninger i nærområdene
546 bruker de samme landene 135 kroner på asylsøkere som kommer til deres eget
547 land. UNHCR, som yter bistand og hjelp til mange av verdens flyktninger, er også
548 underfinansiert. Vi skal føre en politikk som viser solidaritet med mennesker på
549 flukt fra krig og nød og med landene som mottar flest flyktninger og tar det
550 største ansvaret. Det vil vi gjøre gjennom å øke den humanitære bistanden til
551 verdens flyktninger samtidig som vi styrker arbeidet med langsiktig
552 utviklingshjelp til landene som i dag huser flesteparten av verdens flyktninger.
553

554 Hovedformålet med norsk utviklingsbistand å er bekjempe fattigdom og
555 urettferdighet. Hovedveien ut av fattigdom går gjennom økonomisk vekst,
556 jobbskaping og rettferdig fordeling innenfor rammen av stabile stater.
557 Arbeidslinjen er viktig, også i bistands- og utviklingspolitikken.
558

559 Arbeiderpartiet vil etablere en solidaritetspott for å bedre forholdene for verdens
560 flyktninger og gi fattige land som tar imot mange flyktninger muligheten til å
561 ivareta flyktningenes langsiktige behov.
562

563 Det er behov for å gjennomgå forholdet mellom vår humanitære innsats og
564 langsiktig utvikling på nytt. Samspillet mellom humanitære organisasjoner og
565 andre sektorer, som lokalt næringsliv, må styrkes. Solidaritetspotten skal i større
566 grad gå til å bedre forholdene for verdens flyktninger og deres framtidsutsikter –
567 særlig gjennom muligheten til arbeid.
568

569 Arbeiderpartiets politikk om at norsk bistand skal utgjøre minst 1 prosent av
570 brutto nasjonalinntekt (BNI) ligger fast. Sju av de største mottakerlandene av
571 norsk bistand i 2017 er preget av krig og konflikt. Beløpet som går til nødhjelp har
572 økt betydelig, i takt med økende antall flyktninger. En stor andel av nødhjelpen i
573 2017 gikk til å hjelpe mennesker på flukt. Gjennom en opptrappingsperiode skal
574 størrelsen på solidaritetspotten være minst 5 milliarder. Det er om lag samme
575 nivå som nødhjelpen Norge ga i 2017. Dette utgjør en betydelig styrking av
576 innsatsen for verdens flyktninger.
577

578 Arbeiderpartiet vil i større grad tenke langsiktig innenfor det man tradisjonelt har
579 kalt humanitær hjelp eller nødhjelp. Vektleggingen av skolegang til barn rammet

580 av krig og konflikt er et eksempel på en slik innsats. Den foreslåtte endringen vil
581 måtte utredes for at innretningen og kanaliseringen kommer flyktninger best
582 mulig til gode. En opptrappings- og omstillingsperiode er nødvendig slik at potten
583 sikrer en effektiv organisering som målrettet bidrar til arbeid, helsetiltak,
584 skolegang for mennesker som er fordrevet og på flukt. Det må også
585 omdisponeres fra andre poster i totalbudsjettet, noe som krever kompetent og
586 kritisk gjennomgang av dagens pengebruk.

587

588 En del land som tar imot mange flyktninger har svake myndighetsstrukturer og
589 høy grad av korrupsjon. Derfor må det følge med gode, men kostnadseffektive
590 kontrollmekanismer som sikrer at pengene oppfyller formålet.

591

592 FNs innsats for verdens flyktninger er avgjørende. Derfor er det viktig å forankre
593 vårt arbeid i nærområdene hos FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Det
594 er behov for å styrke UNHCR både økonomisk og med kunnskap og ekspertise for
595 å styrke dets legitimitet og kapasitet til å hjelpe mennesker på flukt.

596

597 Arbeiderpartiets bistandspolitikk er rettighetsbasert, som blant annet innebærer
598 at den skal være basert på internasjonale menneskerettigheter. Det samme vil
599 være tilfelle også med midler fra potten. Målet er å sikre bedre muligheter for
600 flyktninger mens de oppholder seg i vertslandet og tryggere retur når forholdene
601 ligger til rette for det. Den skal bidra til å sette mottakerlandene i stand til å ta seg
602 av flyktninger uten å måtte prioritere vekk andre oppgaver. Dette bidrar også til
603 bedre legitimitet rundt flyktningpolitikken lokalt. Slik vil vi også bidra til at
604 forholdene for de mange som trenger humanitær bistand i regioner preget av
605 konflikt blir bedre.

606

607 Utvalget vil:

- 608 • Innføre en solidaritetspott i bistandsbudsjettet som skal gå til å bedre
609 forholdene for mennesker på flukt.
 - 610 ○ Potten skal bidra til å styrke arbeidslinja i norsk bistand og
611 utviklingspolitikk, samt humanitær innsats, utdanning og
612 velferdstiltak.
 - 613 ○ Den skal finansieres gjennom en opptrapping opp til minst 5
614 milliarder kroner.
 - 615 ○ Støtten fra potten skal gis gjennom blant annet multilaterale
616 organisasjoner og globale bistandsorganisasjoner og styrke
617 landenes mulighet til å ivareta flyktningers muligheter for å skape
618 sin egen fremtid.
- 619 • Styrke arbeidslinja i norsk utviklingspolitikk.
 - 620 ○ Støtte opp om innovasjons- og utviklingsprogrammer rettet mot
621 flyktninger som bidrar til mindre fattigdom og gir muligheter for
622 utdanning og arbeid for flyktninger.
 - 623 ○ Vurdere nærmere initiativ med spesielle økonomiske soner for
624 flyktninger og oppfordre norsk næringsliv til å delta i slike initiativer.
 - 625 ○ Arbeide for en egen satsing på jobbskaping i krise- og konflikt.
- 626 • Forholdet mellom humanitær innsats og langsiktig utvikling må
627 gjennomgås på nytt, og samspillet mellom humanitære organisasjoner og
628 andre sektorer, som lokalt næringsliv, må styrkes.
- 629 • Gjennom kraftig økning i Norges bidrag til UNHCR for å sette
630 organisasjonen bedre i stand til å ivareta rettigheter til mennesker på flukt.

- 631 • Arbeide for at det også settes inn langsiktige tiltak, særlig innen helse,
632 arbeid og utdanning, overfor flyktninger.
633 • Skape nye finansieringsmekanismer på utviklingsbudsjettet for å forhindre
634 at økte asylankomster til Norge medfører dramatiske kutt i den øvrige
635 utviklingsbistanden.
636 • Midler som frigjøres ved en reduksjon av ankomster til Norge skal brukes til
637 å hjelpe flyktninger der behovet er størst.
638

639 **3. 3. Ivareta barnets beste og motvirke at barn og unge legger ut på flukt.**

640 Barn på flukt er en særlig utsatt gruppe. Norge skal være en pådriver for at
641 rettigheter for barn på flukt ivaretas. De negative konsekvensene som følge av
642 utviklingstrekkene og svakhetene i dags asylordning rammer særlig enslige barn
643 på flukthardt. De er ofte nødt til å sette seg i gjeld til menneskesmuglerne og
644 tvinges til å betale tilbake etter at de har ankommet Europa. Det kan skje ved at
645 de tvinges inn i ulovlig arbeid og annen kriminalitet eller ved at de utnyttes
646 seksuelt. Både menneskehandel med barn og vold og overgrep mot enslige
647 mindreårige asylsøkere er dokumentert i Norge. Enkelte ruter omtales som
648 overgrepsruter og tiltrekker seg overgripere. Disse overgrepsrutene må stoppes.
649 Det er et mål for Arbeiderpartiet at færre barn legger ut på en farefull ferd.
650

651 Barnets beste er et helt grunnleggende hensyn i vår innvandringspolitikk og FNs
652 barnekonvensjon står sentralt i arbeidet med barn som søker beskyttelse i Norge.
653 Enslige mindreårige skal få opphold i Norge dersom de har beskyttelsesbehov og
654 ikke kan returneres til et trygt tredjeland som vi har en avtale med.
655

656 Blant de enslige mindreårige som allerede er i Norge har det vært en
657 bekymringsfull utvikling med en sterk økning i bruken av midlertidig opphold. Vi
658 gikk derfor inn for å innføre sårbarhetskriterier ved behandlingen av søknader om
659 opphold fra denne gruppen unge som mangler omsorgspersoner, nettverk og /
660 eller ressurspersoner i hjemlandet. Dette skulle sikre at barns beste ble ivaretatt i
661 tilstrekkelig grad. Endringen skulle markere en endret praksis, innenfor gjeldende
662 lovgivning, i behandlingen av søknader om opphold fra mindreårige slik at
663 midlertidighet begrenses for denne gruppen. De får nå sine søknader behandlet
664 på nytt av utlendingsforvaltningen og Arbeiderpartiet vil forsikre seg om at
665 Stortingets intensjon er ivaretatt i oppfølgingen av disse sakene.
666

- 667 • Familier med småbarn skal ikke plasseres på asylmottak, men på
668 desentraliserte mottak slik at de lever så normale liv som mulig mens de
669 venter på integrering i Norge eller retur til hjemlandet.
- 670 • Norske myndigheters vurdering av sikkerhetssituasjonen i land asylsøkere
671 kommer fra skal ligge til grunn for behandlingen av asylsøknader og
672 vurdering av muligheten for retur.

- 673 • Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i behandlingen av
674 asylsaker som berører barn.
- 675 • Sårbarhetskriterier der omsorg, nettverk og ressurser er sentrale
676 elementer, skal være en selvfølgelighet i vurderingen av asylsøknader som
677 omhandler enslige mindreårige asylsøkere.
- 678 • Hindre menneskesmugling av barn og unge gjennom bedre internasjonalt
679 samarbeid.
- 680 • Opprette trygge omsorgssentre i hjemlandet der det kan dokumenteres
681 sterkere tilknytning til som alternativ til midlertidighet i Norge. Kortvarig
682 plassering på slike omsorgssentre kan også bidra til bedre oppsporing av
683 den enslige mindreåriges familie.
- 684 • Prioritere barnefamilier gjennom kvoteflyktningsordningen.

685 4. 4. Identitet og retur

686 En stat må ha kontroll over identiteten til dem som oppholder seg innenfor dens
687 territorium. Å stille identitetskrav i forbindelse med utlendingssaker er viktig blant
688 annet av sikkerhetshensyn, for å forebygge kriminalitet og motvirke misbruk av
689 asylordningen. Selv om det er strenge krav knyttet til identitet i statsborgerskap
690 er det fortsatt slik at asylsøkere til Norge ikke har gode nok incentiver til å
691 samarbeide om identitet. Derfor er det en viktig oppgave å sikre bedre
692 identitetskontroll med asylsøkere som komme til Norge.

693

694 Identitetskravene i statsborgerskapssaker er langt strengere enn i
695 oppholdssaker. For å få permanent opphold etter søknad om asyl er det i dag
696 tilstrekkelig å ha sannsynliggjort oppgitt identitet, men når det gjelder
697 statsborgerskap kreves det at identiteten blir klarlagt.

698

699 Id-kravene er like viktige i begge tilfeller og bør harmoniseres. Klarlagt
700 identitet må være utgangspunktet også i forbindelse med asylsaker og
701 permanent opphold, slik det er i statsborgerskapssaker. Strengere id-krav skal
702 kombineres med tilbud om bistand fra norske myndigheter for å fremskaffe
703 dokumenter fra hjemlandet.

704

- 705 • Det skal stilles samme krav til klartlegging av identitet for permanent
706 oppholdstillatelse og familieetablering som ved statsborgerskap.
- 707 ○ Tydeligere krav til dokumentert identitet for å få opphold.
- 708 ○ Tydeligere krav til dokumentert identitet ved familieetablering.
- 709 • Forsterket innsats for retur av asylsøkere til sine hjemland.
- 710 ○ Opprette direkteruter til de viktigste avsenderlandene.

- 711 ○ Styrke politiets returarbeid.
- 712 ○ Opprette returavtaler med flere land, blant annet ved aktivt å ta i
713 bruk visumavtaler.
- 714 • Ta initiativ til en gjennomgang av regelverket med mål om å senke
715 terskelen for tilbakekallelse av oppholdstillatelse og utvisning ved
716 kriminelle handlinger.
- 717 **5.**
- 718 **6. 5. Balansen mellom innvandring og integrering**
- 719
- 720 *Familieinnvandring*
- 721 Familieinnvandring har økt betydelig de siste årene og er en viktig del av en
722 helhetlig asyl- og innvandringspolitikk. Hensynet til integrering, arbeidslinje og
723 selvforsørgelse må vektlegges i vår politikk. Erfaringer viser at det også har stor
724 betydning hvordan regelverket er i forhold til andre land.
- 725 • Familiegjennomføring
- 726 ○ Flyktninger skal raskt kunne gjenforenes med sine familier for å sikre
727 god integrering.
- 728 ○ Kvoteflyktninger skal ha avklart eventuelle familiegjennomføringer før
729 ankomst til Norge.
- 730 • Bistand til å gjenforenes med familien regionalt for flyktninger som ønsker
731 det.
- 732 • Begrense mulighetene til familiegjennomføring ved subsidiær beskyttelse i
733 Norge Forbud mot søskenbarneekteskap. Familieinnvandring med
734 søskenbarn blir presumtivist betraktet som tvangsekteskap og dermed
735 avslått.
- 736 • Forbud mot arrangerte ekteskap inngått under psykisk press.
- 737 • Familieetablering
- 738 ○ Familieetablering innvilges når ektefellen, eller den som kommer,
739 kan forsørge seg selv.
- 740 ○ Innføre obligatorisk introduksjonskurs for ektefellen som kommer til
741 Norge. Kurset skal inneholde informasjon om rettigheter og lover,
742 hjelpeapparat samt informasjon om arbeidsliv og språkkurs.
- 743 ○ Skjerpe tilknytningskravet for familieetablering.

744 *Arbeidsinnvandring*

745 Arbeidsinnvandringen til Norge har bidratt til økt økonomisk aktivitet, men har
746 også ført med seg utfordringer for den norske arbeidslivsmodellen, med økt
747 midlertidighet, svekkede lønns- og arbeidsvilkår i enkelte sektorer og tendenser
748 mot en todeling av arbeidsmarkedet.

749
750 Mange av de som kommer til Norge for å jobbe blir her lenge. Derfor er
751 integreringspolitikken også viktig for disse. Det kreves politisk vilje til å sikre den
752 norske arbeidslivsmodellen. Alle arbeidstakere i Norge skal ha en like trygg
753 arbeidshverdag og det skal sikres norske lønns- og arbeidsvilkår i Norge. Da må vi
754 bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, og sikre faste stillinger i et
755 trygt arbeidsliv med høy organisasjonsgrad.

756
757 For arbeidsinnvandrere er det å lære seg norsk språk, nøkkelen til både et
758 velfungerende og trygt arbeidsliv, men også for integreringen og for at de som
759 blir værende i Norge blir stående i arbeid. Språk gir en tryggere arbeidsplass, det
760 er nøkkelen til å forstå rettigheter i møte med arbeidsgiver og det offentlige, og til
761 å delta i det norske samfunnet.

762
763 Utvalget vil:

764

- 765 • Opprette bransjemessig samarbeid for norskopplæring etter modell av
766 opplæringsring for lærlinger for å styrke små og mellomstore bedrifters
767 muligheter til å tilby norskopplæring.
- 768 • Styrke Kompetansepluss arbeid, slik at norskopplæring er mer tilgjengelig.
- 769 • Styrke lønns- og arbeidsvilkår i utsatte bransjer gjennom å gjøre
770 allmenngjøringsordningen mer effektiv. Hvis det først er allmenngjort
771 innenfor et område skal vedtak gjelde til noen begjærer det opphevet og
772 dokumenterer at det ikke er noe problem i den bransjen lenger.
- 773 • Gjennomgå arbeidsmiljøloven, verneombudsordningen og lov om
774 yrkesskadeforsikring for å sikre at flest mulig av bestemmelsene skal
775 gjelde fra dag en for utenlandske arbeidstakere på kortere arbeidsoppdrag
776 i Norge.
- 777 • Sikre at Stortinget kommer tidligere på banen i viktige EØS-saker slik at
778 man kan påvirke forhandlingene i EU og utnytte handlingsrommet for å
779 sikre den norske arbeidslivsmodellen.

780

781

782

783 **EN NY OG HELHETLIG INTEGRERINGSPOLITIKK**

784 Innvandringen har gjort Norge til et mer mangfoldig og spennende samfunn.
785 Nordmenn flest har et grunnleggende positivt syn på innvandrere, og
786 Arbeiderpartiet ser på mangfoldet som en styrke. I Norge lykkes vi bedre med
787 integreringen enn i mange av våre naboland.

788
789 Den norske modellen og måten vi har organisert det norske samfunnet på er
790 hovedårsaken til at Norge er et av verdens beste land å bo i. Den er også en av
791 hovedgrunnene til at vi har lyktes bedre med integrering enn de fleste andre land.
792 Høy sysselsetting, et trygt, seriøst og organisert arbeidsliv basert på faste
793 stillinger og gode velferdsordninger som fellesskolen og lik rett til utdanning har
794 gjort Norge til et land med små forskjeller, høy sosial mobilitet og høy grad av tillit
795 og samhold. Det betyr mye at alle går i den samme skolen. Samfunnsmodellen er
796 det viktigste verktøyet vi har for å lykkes enda bedre med integreringspolitikken i
797 Norge.

798
799 Samtidig er modellen under press blant annet gjennom økt innvandring. Vi lykkes
800 ikke godt nok med integreringen i dag. Vi er avhengig av å lykkes bedre med
801 integreringen dersom vi skal bevare den norske modellen også i framtiden.

802

803 **Utviklingstrekk og utfordringer**

804 Mange av utviklingstrekkene som setter vår samfunnsmodell under press
805 forsterkes av høy innvandring og rammer integreringsarbeidet særlig hardt.
806 Økende sosiale og økonomiske forskjeller og en lavere sysselsettingsgrad er
807 blant de mest alvorlige utviklingstrekkene. Det vil kreve politiske prioriteringer å
808 møte disse utfordringene.

809

810 I vår tid finnes krefter som spiller grupper ut mot hverandre. Mange europeiske
811 land opplever fremveksten av ekstreme politiske bevegelser som vil splitte, ikke
812 samle. For individet er det å stå utenfor arbeidsliv og samfunnslivet starten på
813 marginalisering og ekskludering. Det rammer også opplevelsen av å stå til ansvar
814 for fellesskapet. Norge er ikke skjermet for denne utviklingen. Holdninger i
815 befolkningen påvirkes av hvordan vi lykkes med integreringen. Arbeiderpartiet vil
816 ha en politikk som samler, ikke splitter Norge.

817

818 **7. Flere i arbeid**

819 Alt for mange av dem som flytter til landet vårt står utenfor arbeidslivet eller faller
820 ut etter kort tid. Det er variasjoner i sysselsetningsgraden innvandrergupper
821 imellom, men generelt er den betydelig lavere enn befolkningen for øvrig. Det
822 samme gjelder utdanningsnivået. I en situasjon med stadig færre jobber som ikke
823 krever formell utdanning, er det vanskelig å få alle raskt i jobb.

824

825 Å få flest mulig inn i jobb er prioritert nummer én for Arbeiderpartiet. Nøkkelen til
826 integrering er arbeid, og veien til arbeid går via utdanning og kvalifisering. Vår
827 velferdsmodell forutsetter en høy grad av sysselsetting, med en lønn til å leve av.

828 **8. Kamp mot økte forskjeller**

829 Innvandrere er overrepresentert blant de fattige i Norge i dag. Fattigdom har en
830 tendens til å gå i arv. Hvor du bor har også stor betydning for hvordan du vil klare

831 deg videre i livet. Hvis bosetting følger etniske og sosiale skillelinjer, kan vi få økt
832 avstand og svekket tillit mellom majoritetsbefolkningen og minoriteter. Det er en
833 viktig politisk oppgave for Arbeiderpartiet å redusere sosiale forskjeller og bidra
834 til at alle får like muligheter slik at de kan leve livene de ønsker.

835
836 *Fremme felles verdier og bekjempe sosial kontroll*

837 Et mer mangfoldig Norge bidrar til å berike den norske kulturen med impulser og
838 erfaringer fra andre deler av verden. Samtidig kan ulike verdier og tradisjoner
839 komme i konflikt med hverandre og potensielt svekke tilliten og skape
840 polariseringer.

841
842 Ulike kulturer og religioner kan ha ulike oppfatninger om hvordan liv skal leves. I
843 noen grad kan slike ulikheter fint fungere side om side. På andre områder
844 utfordrer de fellesskapet. Mye kan være ulikt, men noe må være felles når vi skal
845 leve sammen.

846
847 Radikaliseringen av unge muslimer på den ene siden, og fremveksten av
848 høyreekstremismen på den andre, er urovekkende tendenser i dagens Europa.
849 Økt arbeidsledighet og sosial ulikhet, lav tillit til politikere og myndighetene og
850 misnøye med innvandringspolitikken har gitt grobunn for de kreftene som vil spre
851 mistillit og fremmedfrykt. For å forebygge slike holdninger må vi bekjempe
852 årsakene, slik at vi kan bekjempe de kreftene som vil splitte og skape konflikter.

853
854 **Vårt verdimesige utgangspunkt**

855 Arbeiderpartiet er en del av en frihetsbevegelse. Vårt historiske prosjekt har vært
856 å skape mest mulig frihet for enkeltmennesket. Vi har kjempet for å løfte flere inn
857 i arbeid, slik at de kan forsørge seg selv og realisere sitt potensial. Vi har ryddet
858 bort hindre for den enkeltes frihet. Vi vet at et sterkt fellesskap er en forutsetning
859 for individets frihet, Dette skal også kjennetegne vår integreringspolitikk.

860
861 Norge skal være et åpent og inkluderende samfunn, med stor grad av individuell
862 frihet. Vi er et land med sterke fellesskap og høy tillit mellom folk. Vårt
863 samfunnsfundament er tuftet på demokrati, rettsstat, universelle
864 menneskerettigheter, ytringsfrihet, likestilling og likeverd.

865
866 **9. Sterke fellesskap**

867 Arbeiderpartiet vil at alle skal ha like muligheter til å leve forskjellige liv. For å
868 lykkes med det, kreves et tett samarbeid mellom enkeltmennesker, familier,
869 nærmiljø, og det offentlige. Sterke fellesskap styrker tilliten mellom
870 enkeltmennesker, innad i nærmiljøet og overfor storsamfunnet. Det forutsetter
871 tidlig innsats, gode bomiljø og trygge nabolag.

872
873 **10. Samfunnskontrakten**

874 Utgangspunktet for integreringspolitikken er vår samfunnskontrakt, med plikter
875 og rettigheter for alle. Den skal sette mennesker i stand til å ivareta sine plikter,
876 slik at de kan delta i det norske samfunnet gjennom utdanning, arbeid og
877 deltagelse i de små og store fellesskapene som utgjør Norge. For Arbeiderpartiet

878 er fellesskapet en av enkeltmenneskets viktigste ressurser. Målet må være at
879 politikken legger til rette for at nyankomne blir en del av fellesskapet, og blir med å
880 forme det.

881

882 Arbeiderpartiet skal være tydelige på vårt samfunnsfundament. Demokrati,
883 rettsstat, universelle menneskerettigheter, ytringsfrihet, likestilling og likeverd er
884 de sentrale kjennetegnene. Det setter rammene for mangfoldet, og fremmer
885 integreringen. Det gir frihet, og stiller klare forventninger. De som bor i Norge skal
886 kunne dyrke sin religiøse eller kulturelle egenart, så lenge det ikke strider med
887 loven eller begrenser andres frihet. Som samfunn forventer vi at alle deltar på
888 felles arenaer og deltakelse i samfunnsliv gjelder likeverdig for kvinner og menn.
889 Vi vil ikke akseptere at noen hindres i å delta i fellesskapet. Derfor vil
890 Arbeiderpartiet bekjempe ekstrem sosial kontroll i patriarkalske miljøer som
891 hindrer likeverdig deltakelse.

892

893 For Arbeiderpartiet er målet med integreringspolitikken å sikre alle like rettigheter
894 og muligheter, hindre sosial ulikhet og fremme deltakelse, tillit og samhold.

895

896 **INTEGRERING FRA DAG 1**

897 Utformingen av flyktning- og asylpolitikken har betydning for
898 integreringspolitikken. Dreiningen fra asylsøkere ved grensen til kvoteflyktninger
899 skal bidra til forutsigbarhet for både flyktningene og lokalsamfunnene der de skal
900 bosettes og sørge for at flere av dem som får beskyttelse i Norge kan bosettes
901 direkte i et lokalsamfunn og ikke måtte vente på et mottak mens de får saken sin
902 behandlet.

903

904 Jo tidligere man lærer seg norsk og får seg en lønn å leve av, jo raskere blir man
905 en del av det norske samfunnet. År med passivitet og institusjonalisering kan
906 gjøre varig skade på integreringen. Integreringen må derfor starte så tidlig som
907 mulig.

908

909 Vårt mål er at flere skal bli selvforsørgende raskt. Det krever blant annet at alle må
910 kjenne til og forplikte seg til de grunnleggende verdiene som utgjør
911 samfunnsfundamentet vårt slik at man kan tilslutte seg vår samfunnskontrakt om
912 å gjøre sin plikt og kreve sin rett.

913

914 Integreringen av kvoteflyktninger bør starte fra det er besluttet at man skal til
915 Norge, ikke først ved ankomst. Asylsøkere som kommer til grensen skal leve et så
916 normalt liv som mulig mens søknaden behandles. Kartlegging av kompetanse og
917 jobbmuligheter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, skal starte fra dag én.
918 Vi vil derfor unngå institusjonalisering i en passiv tilværelse, og vil som
919 hovedregel ha desentraliserte mottak.

920

921 **Kvalifisering i mottak**

922 Kvalifiseringen for asylsøkere som skal bli i Norge, bør starte allerede fra dag én i
923 mottak, med opplæring i språk og samfunnskunnskap. For de som har høy
924 sannsynlighet for å bli må det gjennomføres en kompetansekartlegging av høyere
925 kvalitet enn i dag og de bør ha muligheten til å kombinere arbeid og språkpraksis
926 som en del av kvalifiseringen. Dette krever også at vi tenker nytt i
927 bosettingspolitikken og ser flyktningenes og asylsøkernes kvalifikasjoner og
928 kompetanse i sammenheng med behovene i arbeidsmarkedet og mulighetene for
929 videre kvalifisering. Det er behov for å øke kvaliteten på
930 kompetansekartleggingen for å gi et bedre grunnlag for videre integreringsløp,
931 samt få en raskere vei til godkjenning av utenlandsk utdanning.

932

933 I 2016 jobbet arbeidslivets parter og partiene på Stortinget frem flere endringer
934 som ville sikret en bedre og raskere integrering. Dessverre har ikke ressursene
935 fulgt disse intensjonene og fremgangen i arbeidet er for treg. Norskopplæring i
936 mottak må styrkes, flere må omfattes av tiltakene og det er behov for å følge opp
937 tiltakene for å sikre god kvalitet og fremdrift.

938

939 Utvalget vil:

940

941 For kvoteflyktninger før de ankommer Norge:

- 942 • Gjennomføre intensivkurs i demokrati, likestilling og norsk arbeidsliv.
- 943 • Gjennomføre en grundig kompetansekartlegging som kan danne grunnlag
- 944 for jobb og et kvalifiseringsløp.
- 945 • Matche flyktningene med riktig bosettingskommune og legge grunnlaget
- 946 for en individuell plan som leder til selvforsørgelse.
- 947 • Der det er mulig, starte prosessen med godkjenning av utenlandsk
- 948 utdanning.
- 949 • Gjennomføre prøveprosjekt med fjernundervisning i norsk i det landet det
- 950 hentes flest kvoteflyktninger fra.

951

952 For asylsøkere på mottak:

- 953 • Ha desentraliserte mottak som hovedregel fremfor institusjon, slik at
- 954 asylsøkere bor i normale boliger og er en mer naturlig del av
- 955 lokalsamfunnet. Familier med små barn prioriteres.
- 956 • Sørge for kompetansekartlegging av høy kvalitet så tidlig som mulig, slik at
- 957 det kan danne grunnlag for å finne riktig bosettingskommune.
- 958 • Sørge for at opplæring i norsk og samfunnskunnskap starter i mottaksfasen
- 959 • Gi muligheter til å kombinere arbeid og språkpraksis som en del av
- 960 kvalifiseringen for de med avklart identitet og som med høy sannsynlighet
- 961 får bli.
- 962 • NOKUT bør gis ansvaret for kompetansekartlegging for flyktninger som
- 963 erstatning for dagens system med selvrapporing.

964

965 **Reformere bosetting**

966 Arbeid er avgjørende både for å leve et selvstendig liv, for å bli integrert i det

967 norske samfunnet og for å sikre vår felles velferd. Når flyktninger skal bosettes,

968 må derfor fremtidige jobbmuligheter veie tungt i valget av kommune.

969 Flyktningens kompetanse og kommunens arbeidsmarked og tilgang på

970 utdanningstilbud må matches bedre enn i dag.

971

972 Vi vil at kommunene skal utvikle en kompetanse på hvem de kan bosette, og at

973 det på denne bakgrunn differensieres mellom kommuner på hvem de er mest

974 kompetente til å bosette, herunder hva slags introduksjonsprogram de utvikler.

975 Mindre svingninger i ankomsttall vil gi større forutsigbarhet for kommunene og

976 muligheten til å utvikle kvaliteten i mottaksapparatet. Fra staten skal man sikre at

977 kommuner skal kunne få forutsigbare rammer som gjør at man lykkes med

978 integrering over tid.

979

980 Ikke alle kommuner lykkes godt nok med å integrere. Variasjonen i både

981 resultater, aktiviteter og kvalitet er for stor. Det skal settes tydeligere krav og

982 kriterier for å kunne være en vertskommune som skal kvalifisere og inkludere
983 nyankomne flyktninger. Kommuner som ikke tilfredsstillt kravene og kriteriene,
984 skal ikke bosette.

985

986 Utvalget vil derfor at kommunene som skal bosette flyktninger skal møte følgende
987 kvalitetskriterier:

- 988 • Et arbeidsmarked og tilgang til et utdanningstilbud som kan sikre rask vei
989 til selvforsørgelse, gitt flyktingens kompetanse og behov for kvalifisering.
- 990 • Nødvendig kompetanse der flyktingetjenesten, voksenopplæring, NAV og
991 fylkeskommunen er samordnet i arbeidet med å kvalifisere.
- 992 • Kommunen har selv og gjennom samarbeid med lokalt næringsliv tilgang til
993 språkpraksisplasser.
- 994 • Tilgang til barnehageplass for å sikre rask igangsetting av kvalifisering og
995 språkutvikling. Det skal sikres barnehageplass allerede fra ett års alderen.
- 996 • At de har forpliktende partnerskapsavtaler med frivilligheten slik at de har
997 gode, forutsigbare og aktive frivillige organisasjoner som bidrar til å
998 inkludere voksne og barn i lokalmiljøet.
- 999 • Innenfor femårsperioden de mottar integreringstilskudd måles på graden
1000 av selvforsørgelse etter fem år fra flyktingene er bosatt.
- 1001 • Resultatene skal være styrende for bosettingen.

1002

1003 **Ta hele landet i bruk**

1004 Å sikre spredt bosetting er viktig for at vi skal lykkes med integrering. En viktig
1005 grunn til at Norge har lyktes bedre med integrering enn våre naboland er nettopp
1006 at vi har bosatt i hele landet. Spredt bosetting forhindrer segregering, viser
1007 verdien av mangfold i hele landet og sørger for at holdninger dannes gjennom
1008 menneskemøter, ikke medieoppslag.

1009

1010 Norsk er fellesspråket. Det å bli en del av lokalsamfunnet der det norske språket
1011 er fellesspråket er viktig og nødvendig. Det å komme raskt inn i arbeidslivet er
1012 nødvendig. Allerede i dag ser vi at mange storbyer har særskilte utfordringer med
1013 levekår. Likevel er det mange som kort tid etter endt introduksjonsprogram flytter
1014 til storbyområder uten at man er selvforsørgende. Tiltrekningskraften mot
1015 storbyene fører ikke til bedre integrering av den enkelte og vanskeliggjør
1016 integreringsarbeidet i storbyene.

1017

1018 Utvalget vil derfor:

- 1019 • At alle kommuner som møter kvalitetskriterier for å sikre raskere bosetting
1020 og integrering skal kunne bosette. Dette betyr at også kommuner under
1021 5.000 innbygger skal kunne bosette.
- 1022 • At nyankomne flyktninger ikke bosettes i områder med store
1023 levekårsutfordringer.

- 1024 • Arbeide for at flyktningene som blir bosatt blir værende i
1025 bosettingskommunen i minst 5 år med mindre de har fått jobb eller
1026 utdanningstilbud et annet sted.

1027 **Arbeid, kompetanse og kvalifisering**

1028 **Kompetanselinjen**

1029 Den norske modellen bygger på utdanning og kompetanse for alle. Det skjer
1030 gjennom politisk prioritering, men også ved at særtrekk i modellen legger godt til
1031 rette for utdanning og læring i arbeidslivet. Dette stimulerer produktiviteten slik
1032 at virksomhetene kan bære bedre reallønninger enn i andre land, og ikke minst
1033 for lavlønnsgruppene. Det er denne kompetanselinjen som har gitt oss den unike
1034 kombinasjonen av effektivitet og utjevning. Arbeiderpartiet vil ikke presse
1035 lønningene ned for å få flere i jobb. En lavlønnsstrategi med hovedfokus på
1036 utvikling av enklere jobber vil undergrave det som er essensen – og suksessen –
1037 ved den nordiske modellen. Vi vil satse på å heve kompetansen, bekjempe sosial
1038 dumping og midlertidighet og sikre et seriøst arbeidsliv med høy
1039 organisasjonsgrad. Det er avgjørende i møte med et arbeidsliv som er i stadig
1040 forandring, særlig som følge av digitalisering og ny teknologi, og for å unngå økte
1041 forskjeller.

1042

1043 **Introduksjonsprogrammet og flere i arbeid**

1044 **11. Tilpasset hver enkelt**

1045 Arbeiderpartiet mener det er et stort forbedringspotensial i dagens
1046 introduksjonsprogram. Dagens introduksjonsordning oppleves som rigid og lite
1047 tilpasset hver enkelt. Noen trenger mer tid for å tilegne seg kompetansen som
1048 trengs for å komme ut i aktivitet. Mens for personer som må vente lenge i mottak,
1049 kan et toårig obligatorisk introduksjonsprogram oppleves som enda et hinder for
1050 å kunne komme i gang med eget liv i Norge. Vi vil åpne for at
1051 introduksjonsprogrammet i større grad skal kunne tilpasses hver enkelt, uten å
1052 senke kompetansekravene. Det er også for stor variasjon i kvaliteten i innhold og
1053 resultater mellom kommunene, og vi må sikre at det som fungerer godt gjøres i
1054 flere kommuner.

1055

1056 Vi vil se introduksjonsordningen, NAVs verktøykasse og voksenopplæringen mer i
1057 sammenheng. Planen hver flyktning og myndighetene sammen utarbeider, skal
1058 utarbeides tidlig og være yrkesrettet, med tydelig karrieremål, slik at
1059 kompetansen man får underveis er relevant og tilpasset det yrket man kvalifiserer
1060 seg for.

1061

1062 Norskopplæringen må styrkes og det må være tilstrekkelige ressurser til
1063 arbeidsmarkedstiltak som fører til reell kvalifisering. I tillegg må NAV være tettere
1064 på for å kartlegge behovene i arbeidsmarkedet og se dette opp mot kompetansen
1065 og muligheter for kvalifisering for den enkelte. Det krever et tettere samarbeid

1066 med næringsliv og den enkelte flyktning, at norskopplæringen blir bedre og mer
1067 tilpasset den enkeltes behov og det må settes av nok ressurser til planene.
1068 Arbeidet må prioriteres høyere.
1069
1070 Vi vil satse offensivt på hurtigsporet inn i arbeidslivet, slik at dette blir et reelt
1071 alternativ for flyktninger som står nært arbeidsmarkedet.
1072
1073 For mange med innvandrerbakgrunn blir varig utenfor arbeidslivet. Kvinners
1074 deltakelse i arbeidslivet er en viktig del av integreringen. Arbeiderpartiet vil
1075 derfor iverksette tiltak også for de som ikke er nyankomne til Norge, særlig rettet
1076 mot å øke innvandrerkvinnens deltakelse.
1077
1078 Kommunene skal kartlegge utdanningsmuligheter og behovene for arbeidskraft i
1079 både offentlig og privat sektor slik at dette kan sees i sammenheng med
1080 kompetansen til de som skal bosettes.
1081
1082 Vi vil sørge for at flere bedrifter og offentlige virksomheter satser på flyktninger
1083 og innvandrere. Mange små og mellomstore bedrifter vil ikke ta risikoen med å
1084 ansette en flyktning eller en som har falt utenfor arbeidslivet. Vi vil gjøre dette
1085 enklere, mer forutsigbart og mindre risikofylt for norske bedrifter, gjennom blant
1086 annet lønnstilskudd og ordninger som gjør det lettere å gjennomføre opplæring
1087 på arbeidsplassen.
1088
1089 Utvalget vil:

- 1090 • Satse på kompetanselinjen i integreringspolitikken, og et trygt, seriøst og
- 1091 organisert arbeidsliv basert på faste, hele stillinger.
- 1092 • Bedre og tidligere informasjon om vår arbeidslivsmodell underveis i skole
- 1093 og utdanning.
- 1094 • Styrke bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak i regi av NAV.
- 1095 • Sørge for raskere godkjenning av utenlandsk utdanning og at den nye
- 1096 godkjenningsordningen for utenlandsk fagskoleutdanning har nødvendig
- 1097 kapasitet.
- 1098 • Utbygging av kapasitet og system for realkompetansevurderinger og
- 1099 verdsetting av realkompetanse. Realkompetanse må i større grad
- 1100 anerkjennes inn i løp for utdanning og arbeid.
- 1101 • Styrke tilbudet av og mulighetene for å ta kompletterende utdanning.
- 1102 • Styrke de yrkesfaglige utdanningstilbudene.
- 1103 • Få på plass pådrivere for at personer som har lite utdanning eller
- 1104 kompetanse fra før motiveres til opplæring, og etter- og videreutdanning
- 1105 (Kompetansetillitsvalgte).
- 1106 • Styrking av basisferdigheter blant annet gjennom Kompetanse pluss.
- 1107 • Styrke Jobbsjansen for å øke sysselsettingen blant innvandrere, særlig for
- 1108 kvinner.
- 1109 • Utvide ordningen med individuell jobbstøtte (IPS) slik at den også kan
- 1110 bidra til å hjelpe innvandrere som kan jobbe ut i ordinært, lønnet arbeid.
- 1111 • Gjennomgå de ulike ordningene for språkopplæring, praksisplasser og
- 1112 andre arbeidsmarkedstiltak for å gjøre det lettere for små og mellomstore
- 1113 bedrifter å bidra.

- 1114 • Støtte bransjemessig samarbeid for norskopplæring etter modell av
1115 opplæringsring for lærlinger for å styrke små og mellomstore bedrifters
1116 muligheter til å tilby norskopplæring.
1117

1118 For introduksjonsprogrammet:

- 1119 • Sørg for et introduksjonsprogram som er individuelt tilrettelagt for å
1120 raskest mulig komme i jobb og få varig innpass i arbeidslivet. Det skal
1121 settes et yrkesmål tidlig i løpet, basert på gjennomført
1122 kompetansekartlegging.
- 1123 ○ Mer bruk av utdanning og arbeidsrettede tiltak i
1124 introduksjonsprogrammet.
 - 1125 ○ Styrke ordningen med «hurtigspor» i introduksjonsprogrammet
 - 1126 ○ Satse på norskopplæring i arbeidslivet, gjennom programmer for
1127 bransjenorsk og arbeidsnorsk.
 - 1128 ○ Øke bruken av og fjerne hindre for å opprette fagopplæringsmodeller
1129 som Helsfyr og Gloppen-modellen og utvikle dette til flere fag.
 - 1130 ○ Mer bruk av lønnstilskudd vil lette innpassingen i arbeidslivet.
 - 1131 ○ Se de ulike tiltakene i NAV i sammenheng med yrkesmål og ta i bruk
1132 hele deres verktøykasse.
- 1133 • Tettere samarbeid med voksenopplæringen og arbeidspraksis.
 - 1134 • Foreldreveiledning, samlivsråd og psykisk helse skal inngå som en del av
1135 introduksjonsprogrammet.
 - 1136 • Ha differensierte løp for unge deltagere i introduksjonsordningen som skal
1137 sikre raskere vei til utdanning og arbeid.
 - 1138 • Innføre kompetansekrav og mulighet for etter- og videreutdanning for
1139 lærere i voksenopplæring.
 - 1140 • Sikre at permisjonsordningene bidrar til gjennomføring, blant annet med
1141 innføring av rett og plikt til språkopplæring i permisjonstiden.
 - 1142 • Styrke voksenopplæringen med mer ressurser, kompetanseheving og
1143 bedre tilpasse opplæringen til den enkelte bruker.
1144

1145 **Gode integreringsarenaer og sterkere fellesskap**

1146 Opplevelse av trygghet i byen, i nabolaget og i eget hjem er en forutsetning for at
1147 mennesker skal leve frie liv. Gjennom sterke fellesskap skal vi bygge trygge
1148 lokalsamfunn som kan være gode inkluderings- og integreringsarenaer.
1149

1150 Enkelte boområder er mer utsatt enn andre med store sosiale forskjeller,
1151 levekårsutfordringer og der mange snakker dårlig norsk og er dårlig integrert. Det
1152 er som regel områder med en høyere andel lavinntektshusholdninger, der færre
1153 foreldre er sysselsatte samtidig som de ofte forsørger mange og bor trangt i små
1154 leiligheter. Mange har lav utdanning, snakker dårlig norsk og har vanskelig for å
1155 kvalifisere seg for arbeidslivet. Dette gir grobunn for fattigdom og økt ulikhet. Det
1156 er avgjørende at vi setter inn fellesskapets ressurser på et tidlig tidspunkt for å
1157 inkludere flere.
1158

1159 For å skape gode integreringsarenaer må vi sørge for tidlig innsats, særlige tiltak i
1160 områder med særskilte utfordringer, skape trygge lokalsamfunn og en god
1161 frivillighetspolitikk som bidrar til inkludering i det sivile samfunnet.
1162

1163 1. Tidlig innsats

1164 Foreldrenes tilstedeværelse i barnas liv er avgjørende for barnas oppvekst. Vi må
1165 derfor kreve at foreldre stiller opp i barnas liv og er gode rollemodeller. Et sted å
1166 være for ungdom lokalt der de bor kan også gjøre en forskjell for mulighetene
1167 ungdommen får senere i livet.
1168

1169 Barnehagene er en av de viktigste arenaene for de minste barna. Her lærer de
1170 norsk og begynner å meste de sosiale og kulturelle kodene. Alle barn må ha
1171 tilgang til barnehageplass og de ansatte må ha god pedagogisk og flerkulturell
1172 kompetanse. Den viktigste fellesarenaen vi har er fellesskolen. Her møtes alle
1173 barn, uansett bakgrunn, og utvikler sine faglige og sosiale ferdigheter. Verdien i
1174 samfunnet skapes her og holdninger formes. På disse arenaene er norsk
1175 fellesspråket.
1176

1177 Tidlig innsats er nøkkelen for å lykkes i skolen slik at barna får med seg
1178 kunnskapen og kompetansen de trenger for å lykkes i livet.
1179

1180 Når våre felles arenaer ikke er gode nok, faller flere utenfor fellesskapet. De som
1181 ikke går i barnehage, strever ofte faglig fra tidlig av i grunnskolen og mister
1182 motivasjonen. Når samfunnet svikter som fellesskap – søker de heller andre
1183 fellesskap, for eksempel i kriminelle miljøer, i rusmiljøer eller i radikale miljøer.
1184

1185 Arbeiderpartiet vil:

- 1186 • At det satses nok penger på og gjør det lettere for tverrfaglige prosjekter
1187 som skal forhindre frafall.
- 1188 • Gjeninnføre og gradvis utvide ordningen med gratis kjernetid i barnehagen
1189 i områder med særlige integrerings-, språk- og levekårsutfordringer
- 1190 • Tilby sunn mat i skolen for alle elever hver dag.
- 1191 • Prøve ut modeller for 11-årige grunnskoleløp.
- 1192 • At skolene får verktøy som forhindrer at barn uteblir fra skolen.
- 1193 • At skolene må ta aktive grep for å inkludere foreldre som ikke møter opp på
1194 barnas arenaer.
- 1195 • At Barnevernet styrkes med økt flerkulturell kompetanse og utrede
1196 mulighet for å etablere et eget barnevernsteam i de mest belastede
1197 områdene.
- 1198 • At kommunene skal stille krav til idrettslag som bruker kommunale anlegg
1199 slik at alle barn og unge får mulighet til å drive idrett i sitt lokalmiljø
1200 uavhengig av størrelsen på lommeboka.
- 1201 • at foreldre ikke kan begrunne ønsker om fritak og unntak fra
1202 fellesaktiviteter som gym, svømming og leirskole med religiøse og
1203 kulturelle hensyn.
- 1204 • Skoler som har ansvaret for nyankomne flyktninger skal ha et tverrfaglig
1205 team som jobber med språkutvikling, foreldreveiledning og deltagelse i
1206 lokalsamfunnet.

1207 **12. Helse og omsorg**

1208 En viktig forutsetning for å kunne delta i fellesskapet er god helse. Det er en
1209 målsetting for Arbeiderpartiet å utjevne helseforskjeller i befolkningen. Det er
1210 store forskjeller i helsetilstanden mellom ulike innvandringsgrupper.

1211 Opprinnelsesland, innvandringsårsak og botid i Norge har stor betydning for
1212 helse. Flyktninger har dårligere helse enn de som kommer til Norge på
1213 familieinnvandring, arbeid og utdanning. Språkproblemer kan føre til at
1214 innvandrere ikke får den hjelpen de trenger. Vi må forebygge mer og utjevne
1215 sosiale helseforskjeller og satse mer på forebygging.

1216
1217 Kvinner på flukt utsettes for omfattende seksuell kriminalitet som overgrep,
1218 voldtekt og trakassering på flukt, også av de som skal hjelpe og trygge dem.
1219 Helsetilbudet og hele mottakskjeden må sørge for at våre internasjonale
1220 forpliktelser til å sikre kvinners reproduktive rettigheter, beskyttelse og
1221 behandling for traumer påført dem under flukt overholdes og tydelig adresseres i
1222 tiltakskjeden. Adekvat avdekking, behandling og oppfølging er en forutsetning for
1223 kvinners muligheter til arbeidsdeltakelse.

1224
1225 Mange flyktninger sliter med psykiske helseplager. De kan være traumatisert av
1226 krig og konflikt i hjemlandet, men ofte spiller også forhold etter flytting til Norge
1227 en stor rolle. Personer som er uten arbeid, har liten sosial støtte, er dårlig
1228 integrert eller diskriminert har en langt større sannsynlighet for å utvikle psykiske
1229 lidelser. God integrering, med tidlig innsats og tiltak for å komme ut i arbeid og
1230 aktivitet er også bra for deres helse.

1231
1232 Utvalget vil:

- 1233 • Sikre rask kartlegging av fysisk- og psykisk helsetilstand for nyankomne til
1234 Norge.
- 1235 • Komme raskt i gang med behandling og tiltak etter ankomst til Norge.
- 1236 • Gjøre helsetilbudet mer tilgjengelig for minoriteter gjennom digitale
1237 tjenester.
- 1238 • Styrke kompetanse om minoritetshelse blant helsesøstre og annet
1239 helsepersonell.
- 1240 • Styrke tolketjenesten.
- 1241 • Forebygge uønsket svangerskap og abort, gjennom prosjekter som Fafus
1242 (Familieplanlegging og forebygging av uønskede svangerskap og abort).
- 1243 • Kommuner som skal bosette må ha helsefaglig kompetanse til å takle
1244 utfordringer knyttet til traumer og eventuelle psykiske plager som
1245 nyankomne flyktninger har.
- 1246 • Finansieringen og organiseringen av behandling flyktningene har behov for
1247 skal være koordinert, ubyråkratisk og effektiv.

1248

1249 2. Områdesatsing og trygge lokalsamfunn

1250 Grunnsteinen i norsk boligpolitikk er at flest mulige skal kunne kjøpe og eie sin
1251 egen bolig. Å eie sin egen bolig ses på som vesentlig for å forebygge boligsosiale
1252 problemer generelt og for å fremme integreringen av innvandrere spesielt.
1253 Områder med store levekårsutfordringer bidrar til å reprodusere forskjeller i
1254 samfunnet og gi reduserte muligheter resten av livet for de som vokser opp i
1255 utsatte nabolag. Vi vil utjevne levekårsforskjeller, sikre sosial mobilitet,
1256 forebygge fattigdom og gi folk i mulighet til å leve de livene de selv ønsker.

1257

1258

1259 Arbeiderpartiet vil derfor fortsatt være en pådriver for områdesatsinger i utsatte
1260 områder med levekårsutfordringer. Kommunene skal styre byutviklingen og sikre
1261 gode og stabile nabolag ved en god, helhetlig byplanlegging med god lokal
1262 medvirkning fra innbyggerne. Det skal være en ekstra innsats fra stat og
1263 kommune som bidrar til å styrke nærmiljøer slik at flere får muligheten til å
1264 realisere sitt potensial. Gode, lokale møteplasser er viktig for å lykkes med dette
1265 og for å skape trivsel og samhold i et nabolag. Områdesatsinger skal styrke
1266 kompetansen til beboerne i et område, da må vi også skape nye arenaer for
1267 språkutvikling. Områdesatsingene skal være et spleiselag hvor kommune og stat
1268 bidrar med hvert sitt. En områdesatsing er et supplement til ordinær drift i et
1269 område og skal ikke erstatte løpende oppgaver eller porteføljer. Det er
1270 avgjørende å utvikle et lokalt og inkluderende samarbeid med beboere,
1271 organisasjoner, borettslag, næringsliv, bydeler og offentlige institusjoner.
1272 Folk skal oppleve trygghet når de er ute i byene, i sitt eget nærmiljø og i egne
1273 hjem. Kriminalitet skal bekjempes og få konsekvenser. Politiet har ansvar for
1274 sikkerhet og kriminalitetsbekjempelse, og må få nødvendige ressurser for å sette
1275 inn ekstra innsats i områder med ungdomskriminalitet og mot organisert
1276 kriminalitet. I utsatte områder er det viktig at innbyggere opplever at politiet alltid
1277 er i nærheten. Dersom politiet har mer kunnskap om lokalsamfunnene, og får et
1278 tettere samarbeid med skoler, bydeler, oppholdssteder og frivillighet, kan politiet
1279 gripe raskere inn og innsatsen være mer helhetlig. Kommunene skal bidra med
1280 forebyggende arbeid i nært samarbeid med politiet.

1281

1282

1283 Arbeiderpartiet vil:

- 1284 • Styrke områdesatsingen i utvalgte nabolag og lokalmiljøer.
- 1285 • unngå stor konsentrasjon av sosialboliger / kommunalboliger, særlig i
1286 områder med store levekårsutfordringer.
- 1287 • Sosialhjelp til leie av bolig skal ikke gis for boliger i allerede utsatte
1288 områder. Kommuner skal ikke utbetale leie i allerede belastede områder,
1289 heller ikke på det private markedet.
- 1290 • Vi må sørge for at politiet har nødvendig kapasitet til å straffeforfølge de
1291 som leier ut ulovlig.
- 1292 • Sette i gang flere leie til eie-tiltak og nye innovative boligsosiale løsninger
1293 som et supplement til den norske boligmodellen.
- 1294 • aktivt bruke Husbanken og gi flere mulighet til å søke startlån, for
1295 eksempel ved å gi flykninger tilgang til denne låneordningen.
- 1296 • At det skal slås hardere ned på diskriminering, trakassering og
1297 ekstremisme.

- 1298 • At innbyggere som er ferdig med soning som hovedregel ikke skal
1299 tilbakeføres til utsatte byområder og miljøer, men inkluderes i nye
1300 fellesskap. I særlige tilfeller der de utgjør en kriminell maktfaktor i
1301 lokalsamfunnet skal politiet få mulighet til å tvangsflytte de.
1302

1303 3. Frivillighet og det sivile samfunn

1304 Den frivillige sektor er en av bærebjelkene i det norske samfunn. Det er her noe
1305 av det som kjennetegner det norske springer ut – nemlig deltakelse og dugnad.
1306 Frivilligheten bidrar gjennom sine tilbud til større etnisk mangfold og økt
1307 engasjement. Mange innvandre kjenner ikke til den norske formen for deltakelse
1308 og frivillige organisasjoner, og vet lite om hva som forventes gjennom dugnader
1309 og deltagelse i barnas aktiviteter. Det er en viktig oppgave å informere om
1310 forventninger og involvere flerkulturelle i både aktiviteter og rekruttering til
1311 frivilligheten. Arbeiderpartiet vil støtte utviklingen av frivillige organisasjoners
1312 tilbud til flyktninger, asylsøkere og andre med flerkulturell bakgrunn og jobbe for
1313 et tettere samarbeid mellom kommunen og frivilligheten og for stabile
1314 forutsigbare rammevilkår for frivilligheten, først og fremst gjennom frie midler.
1315 Mange steder finnes det egne møteplasser der personer med ulik bakgrunn kan
1316 møtes og finne felles tilhørighet. Slike møteplasser kan bidra til engasjement,
1317 men har også en viktig rolle med å bidra til gjensidig inkludering.
1318 Arbeiderpartiet vil støtte opp om arbeidet som idretten gjør og som bidrar til
1319 bedre forståelse av språk, normer og sosiale koder, og styrker fellesskapet og
1320 tilhørigheten i lokalsamfunnet.
1321

1322 De frivillige er avgjørende for mange religiøse samfunn sine aktiviteter, for
1323 eksempel knyttet til ungdoms- og integreringsarbeidet. Derfor er rekruttering til
1324 frivillig innsats i disse organisasjonene svært viktig. Menigheter og trossamfunn
1325 har roller utover det religiøse. De skaper tilhørighet, fellesskap og arena der
1326 medlemmer og enkeltpersoner kan knytte nettverk. Arbeidet med dialog og
1327 forståelse mellom trossamfunn er viktig for å bevare tilliten og samholdet i det
1328 norske samfunnet.
1329

1330 Vi vil:

- 1331 • Legge til rette for et stort mangfold også i frivillig sektor.
- 1332 • Sikre tilgang på lokaler som muliggjør samhandling med lokalsamfunnet.
- 1333 • Jobbe med organisasjonene for å mobilisere etniske minoriteter til
1334 frivillighet.
- 1335 • Gjøre frivillighet til en del av aktivitetstilbudet for asylsøkere, og
1336 tilrettelegge for frivillig arbeid for asylsøkere som ikke har
1337 arbeidstillatelser.
- 1338 • Legge til rette for språkpraksisplasser i organisasjoner, blant annet
1339 gjennom tilskuddsordninger.
- 1340 • Støtte opp rundt arbeidet med å engasjere flyktningeguiden.
- 1341 • Gi god informasjon om frivillig virksomhet til nyankomne flyktninger.

- 1342 • gjøre det enkelt for idrettslag og andre organisasjoner og foreninger å søke
1343 om å få dekket utgifter for familier som ikke kan betale for medlemskap og
1344 treningsavgift.
- 1345 • Forsterke muligheten til å bruke voksenopplæringsmidler til kvalifisering til
1346 arbeidslivet.
- 1347 • Styrke midler til lokale dialogtiltak mellom ulike tros- og livssynssamfunn.
- 1348 • Etablere formaliserte samarbeid mellom frivilligheten og det offentlige
1349 gjennom samarbeidsavtaler for å sikre forutsigbarhet og felles forståelse.
- 1350 • Etablere faste kontaktpunkt i kommunen gjennom for eksempel
1351 frivillighetsråd.
- 1352 • At fritidstilbudene og andre offentlige felles møteplasser for barn og unge
1353 styrkes med flerkulturell kompetanse.
- 1354

1355 **Likestilling og sosial kontroll**

1356 Mange av dilemmaene vi møter i integreringsdebatten knytter seg til en viktig del
1357 av vår tids store frihets- og likestillingskamper, nemlig balansen mellom friheten
1358 til å leve sitt liv på forskjellige måter, og det sosiale og kulturelle presset som
1359 mange står overfor når de skal velge hvordan de vil leve sine liv.

1360
1361 Sosial kontroll og fysisk og psykisk æresvold har ikke en plass i vårt samfunn. Når
1362 individene krenkes, krenkes også samfunnet. Da skal også vi som fellesskap og
1363 samfunn reagere. Det er et felles ansvar å bekjempe sosial kontroll. Alle skal ha
1364 frihet til å være seg selv, til å delta og til å bryte dersom de opplever
1365 begrensninger i sin frihet.

1366

1367 **Frihet til å være seg selv**

1368 Alle i Norge skal ha frihet og mulighet til å delta i sosiale sammenkomster,
1369 fritidstilbud, arbeid og annet samfunnsliv.

1370

1371 I dag opplever førstegenerasjons nordmenn mer rasisme enn hva deres
1372 foreldregenerasjon gjorde. Samtidig opplever den samme generasjonen sosiale
1373 og kulturelle forventninger om å leve opp til æreskodekser fra foreldrenes
1374 hjemland.

1375

1376 Det er behov for å styrke kompetansen om sosial kontroll i det offentlige, i
1377 næringslivet, det sivile samfunnet og lokalsamfunnet. Barnevernet må være
1378 tilstede og bygge tillit til befolkningen i disse spørsmålene. Utdanning er den
1379 beste måten å endre uønskede sosiale strukturer og sikre selvstendighet hos den
1380 enkelte.

1381

1382 Alle skal ha valgfrihet til å bestemme over sitt eget liv, også ved valg av
1383 livspartner. I flere minoritetsmiljø er det vanskelig å være åpen homofil, lesbisk

1384 eller bifil. For skeive med minoritetsbakgrunn er det særlig viktig å ha
1385 møteplasser der man kan være åpen uten å være i mindretall som minoritet. Det
1386 offentlige er avhengig av mer kompetanse på dette området.

1387

1388 Utvalget vil:

- 1389 • At alle kommuner skal ha kontaktpersoner for å hjelpe barn og voksne som
1390 trenger støttespillere, gjennom for eksempel fadderordninger,
1391 bydelsbestemødre-ordninger og samspill med lokale lag og foreninger.
- 1392 • at flerkulturell kompetanse skal inn i alle utdanninger og retningslinjer.
- 1393 • Gi barnehager og skoler opplæring i flerkulturell kompetanse og
1394 retningslinjer for å initiere dialog med foreldre. Og om nødvendig melde fra
1395 til andre myndigheter.

1396

1397 **Frihet til å delta**

1398 Alle i Norge skal ha frihet og mulighet til å delta i sosiale sammenkomster,
1399 fritidstilbud, arbeid og annet samfunnsliv. Når alle har tilgang til våre
1400 fellesskapsarenaer styrker det tilliten og samholdet i samfunnet.

1401 Arbeiderpartiet skal bidra til å skape møteplasser slik at foreldre og storfamilie
1402 knyttes tettere opp mot samfunnet og barnas hverdag, samtidig som samfunnet
1403 sier klart ifra om hva som er uakseptabel kontroll over barn og unge i Norge.

1404 Skolen, bydelen, barnehagene og frivillige organisasjoner står i en særstilling i
1405 dette arbeidet. Det forebyggende arbeidet må starte allerede i småbarns- og
1406 barnehagealder. Barnehager og skoler skal ha en god dialog med hjemmene for å
1407 etablere tillit og kunne håndtere vanskelige situasjoner som kan oppstå.

1408 Fellesskolen er et viktig sted for å lære om toleranse. Vi stiller oss kritiske til
1409 enhver bruk av tvang, og ønsker å jobbe forebyggende for å hindre det. Dersom
1410 de forebyggende og dialogbaserte tiltakene ikke fører frem skal sanksjonene
1411 være strengere.

1412

1413 Utvalget vil:

- 1414 • Styrke skole-hjem-samarbeidet.
- 1415 • Foreldre som systematisk og bevisst fratrukk barn muligheten til å få den
1416 utdannelsen de har krav på skal sanksjoneres økonomisk gjennom
1417 dagbøter og trekk i barnetrygden for hele perioden de har udokumentert
1418 skolefravær for sitt barn.
- 1419 • At barnevernet kobles inn raskt når barn har udokumentert fravær fra
1420 skolen for å sikre barnets rettigheter til utdanning.
- 1421 • At skolegang på grunnskole og i utlandet skal forhåndsgodskjennes for å
1422 sikre barnet tilgang på god nok undervisningskvalitet. Utvide
1423 Oppfølgingstjenestens mandat til å kartlegge og melde fra ved mistanke
1424 om tvangs plassering i utlandet.
- 1425 • At skolene må understreke at foreldre har et samfunnsmessig ansvar og
1426 plikt til å delta på foreldremøter og andre fellesaktiviteter i regi av skolen.
- 1427 • At partene i arbeidslivet får nødvendig kompetanse blant sine ledere og
1428 tillitsvalgte om negativ sosial kontroll for å kunne gi informasjon om
1429 hjelpetiltak og tilby støtte i tilfeller der dette er nødvendig.
- 1430 • Støtte Skeiv Verdens møteplasser for lhbtq-personer med
1431 minoritetsbakgrunn for å styrke unge til å ta egne valg.

1432 • At partene i arbeidslivet sikrer nødvendig kompetanse blant sine ledere og
1433 tillitsvalgte om negativ sosial kontroll for å kunne gi informasjon om
1434 hjelpetiltak og tilby støtte i tilfeller der dette er nødvendig.

1435 • Fjerne kontantstøtten og andre hindre for å få kvinner, særlig med
1436 minoritetsbakgrunn, ut i arbeid.

1437

1438 **13. Religiøse hodeplagg**

1439 Jenter og gutter som vokser opp i Norge skal ha like muligheter. Barna skal være
1440 en ressurs i klassen og vi vil fjerne hindre i skolen for at barn skal kunne delta
1441 aktivt i skoletimene og fritimene.

1442

1443 Mange skoler, lærere og andre som jobber med barn er usikre på hva de skal
1444 gjøre i situasjoner der barn bærer hijab. Arbeiderpartiet vil fjerne denne
1445 usikkerheten. Vi vil gjøre det enklere for lærerne å ha gode, tillitsbaserte samtaler
1446 om bruk av religiøse hodeplagg og gi lærerne verktøy for å håndtere
1447 problemstillinger knyttet til tvang og bruk av religiøse hodeplagg.

1448

1449 Vi vil at det skal være tett dialog med foreldre på den enkelte skole i situasjoner
1450 der det er grunn til å tro at det ligger press bak bruk av enkelte plagg også når de
1451 er religiøst motivert eller det er utfordringer knyttet til slike plagg. Barnevernet
1452 skal kobles inn raskt og tidlig ved mistanke om tvang.

1453

1454 Utvalget vil:

1455 • At det utarbeides felles retningslinjer for hvordan skoler skal håndtere bruk
1456 av hijab i barneskolen.

1457 • At skolene skal gjennomføre samtaler med foreldrene når barn bruker hijab
1458 på barneskolen.

1459 • Det skal slås hardt ned på tvang og skolene skal varsle barnevernet
1460 dersom det er mistanke om tvang.

1461 • Innhente forskning og statistikk rundt bruken av hodeplagg og andre
1462 religiøse symboler på barn i Norge.

1463 • At alle skoler skal ha tilgang på minoritetsrådgivere de kan søke råd hos.

1464 • Ha prøveprosjekt der skoler samarbeider med Født fri, bydelsbestemødre
1465 eller andre lignende organisasjoner for å redusere bruken av hijab på barn.

1466

1467 **14. Heldekkende ansiktsplagg**

1468 Arbeiderpartiet setter ytrings- og religionsfrihet høyt, derfor må også terskelen
1469 for å lovregulere innbyggernes klesplagg være høy.

1470

1471 Men ansiktsdekkende plagg hemmer kommunikasjon, gjør det svært vanskelig å
1472 identifisere seg og gjør aktiv samfunnsdeltakelse umulig. Dette svekker også tillit
1473 mellom mennesker i samfunnet. Vi vil at kvinner skal kunne delta i arbeidslivet og
1474 samfunnslivet. Heldekkende plagg som niqab og burka fungerer i praksis som
1475 diskriminering av kvinner.

1476

1477 Derfor ønsker Arbeiderpartiet at forbudet mot slike plagg skal gjelde på
1478 universiteter og høyskoler, ikke bare i undervisningssituasjonen, men på hele

1479 området. En naturlig forlengelse av dette er å utvide forbudet til å gjelde
1480 offentlige kontorer og institusjoner der kommunikasjon og identifikasjon er
1481 avgjørende.

1482

1483 **Frihet til å bryte**

1484 Reell frihet har man kun når man også i ytterste konsekvens har mulighet til å
1485 bryte ut og gå. Sikkerhet, inntekt og bosted er for mange elementer i vurderingen
1486 på om de kan forlate destruktive eller farlige relasjoner.

1487

1488 I dag finnes det ikke noe felles fast kontaktpunkt i kommunene som de som
1489 opplever negativ sosial kontroll kan kontakte for å få hjelp. Mange opplever at det
1490 å finne veien inn, og rundt, i hjelpeapparatet som et stort, og for noen,
1491 uoverkommelig hinder.

1492

1493 De fleste som søker hjelp for å bli fri for negativ sosial kontroll har fortsatt et
1494 ønske om å ha, eller kunne opparbeide seg igjen, en relasjon til sin familie. Det er
1495 viktig at hjelpeapparatet har tiltak på alle nivåer.

1496

1497 Alle i Norge skal selv kunne velge hvem de skal gifte seg med. Og de skal kunne
1498 skille seg. Skilsmisse etter norsk lov skal respekteres av alle de ulike tros- og
1499 livssynssamfunnene. Jenter og gutter blir utsatt for alt fra mildt press til vold
1500 dersom de ikke aksepterer å gifte seg med den familien ønsker. Og enkelte inngår
1501 «religiøse ekteskap» når barnet er under 18 år.

1502

- 1503 • For å øke bevisstheten og kompetansen om negativ sosial kontroll
 - 1504 ○ Ha ett felles fast kontaktpunkt i alle kommuner der de som ønsker
1505 hjelp eller veiledning om sosialkontroll kan henvende seg.
 - 1506 ○ Innføre retningslinjer slik at alle offentlige instanser har plikt til å
1507 melde fra ved mistanke om alle arrangerte- og tvangsekteskap som
1508 har blitt eller er i ferd med å bli inngått.
 - 1509 ○ Økt kunnskap og kompetanseheving hos offentlige instanser som
1510 møter disse utfordringene. Særlig Nav, helsevesenet, skoleverket
1511 og politiet.
 - 1512 ○ Organisasjoner som hjelper utsatte grupper med juridisk rådgivning
1513 og kunnskap om egne rettigheter må få støtte og kunne opptre
1514 uavhengig.

1515

- 1516 • Strengere regelverk og tettere oppfølging
 - 1517 ○ Innføre en egen registreringskode for æresvold og æresrelaterte
1518 drap i politiets registre.
 - 1519 ○ At politiet skal maksimalt bruke 14 dager på å gjøre
1520 sikkerhetsvurderinger for de som trenger relokalisering.
 - 1521 ○ At straffeloven utvides til å også omfatte tvangsekteskap og dermed
1522 også arrangerte ekteskap med psykisk press.

- 1523
- 1524
- 1525
- 1526
- 1527
- 1528
- 1529
- 1530
- 1531
- 1532
- Presisere i loven at religiøse ledere og andre som ikke anerkjenner skilsmisse gjennom norsk lov og arbeider mot dette er medvirkende til tvang og/eller overgrep.
 - Utvide skjerpelsene om avverging av kjønnslemlestelse i straffeloven til å omfatte tvangsekteskap og disiplinerende tiltak mot barn som bryter med norsk lov.
 - Utvide og styrke ordningen med statsfinansiert hjemreise dersom det foreligger tvang.
- Tydeliggjøre trossamfunnenes rolle og ansvarlig gjøre disse
 - Støtte opp om dialogtiltak mellom ulike tros- og livssynssamfunn.
 - Opprette en statlig likestillingspott som tros- og livssynssamfunn kan søke om midler til likestillingsarbeid fra.
 - Religiøse trossamfunn som ikke anerkjenner skilsmisse etter norsk lovverk eller praktiserer religiøse domstoler skal miste statsstøtten.
 - Trossamfunn som ikke jobber for likestilling og integrering mister statsstøtten.
 - Inngå en samfunnskontrakt som forplikter til aktivt integreringsarbeid i alle tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig støtte.
 - At personer som kommer til Norge for å praktisere som religiøse ledere, skal ha eller skaffe seg kunnskap om den religiøse rådgivningsrollen i møte med vold i nære relasjoner, eksilerfaringer og sentrale verdier i det norske samfunnet.
 - Ingen av kjønnene skal ha mer enn 60% i styrene som fatter beslutninger om administrasjon og økonomi i tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig støtte.
 - Ha krav om at representanter i styringsorganer som forvalter statlig støtte hos tros- og livssynssamfunn, er demokratisk valgt.
- 1552
- Sette kommunene bedre i stand til å hjelpe de som vil bryte ut
 - Kommunene skal sørge for å ha tilgang på bosted ved behov og krisesentre med offentlig støtte skal ikke kunne avvise noen basert på bosted i annen region.
 - Styrke helsestasjonenes rolle for å avverge at barn og ungdom utsettes for kjønnslemlestelse, jomfrusjekk eller andre former for kulturelt betinget seksualisert vold.
 - At det innføres obligatorisk helsekontroll for barn på helsestasjonene før skolestart for å forebygge vold i nære relasjoner og kjønnslemlestelse.
- 1560
- 1561
- 1562

- 1563 ○ Sørge for at unge har lettere tilgang på gratis lavterskeltilbud
1564 innenfor seksual helse blant annet gjennom å styrke
1565 skolehelsetjenesten.

- 1566 ○ At aktuelle skoler sikres flere minoritetsrådgivere (IMDI) som kan
1567 hjelp ungdom som melder om streng negativ sosial kontroll eller
1568 fare for det, og som også skal snakke med lærere og foreldre om
1569 forventninger og krav.

- 1570 ○ Krisesentre og andre tilbud for de som opplever overgrep må sikres
1571 forutsigbare og gode økonomiske rammer.

